

A young child with blue eyes, wearing a white hood and a rust-colored tunic with a wide leather belt, sits on a large, weathered tree stump. The child is holding a large, dark wooden mallet. To the left of the child, on the stump, are several blacksmithing tools: a large metal hammer, a pair of tongs, and a small anvil. The background shows a rustic wooden structure and a grassy field.

VESTAGDERMUSEET

ÅRSMELDING 2024

VESTAGDERMUSEET

VI FORTELLER DIN HISTORIE

Vest-Agder-museet skal gjennom god forvaltning av samlingene, relevant formidling og kunnskapsproduksjon av høy kvalitet gi publikum gode opplevelser og ny innsikt i historien knyttet til våre faglige fokusområder og geografiske ansvarsområde. Museet skal løse disse oppgavene i godt samarbeid med frivillige, eiere, andre museer, FoU-sektoren og andre relevante samarbeidspartner.

Museet har ansvaret for drift og forvaltning av samlinger og anlegg som gjennom avtaler er en del av regionmuseumet og de nasjonale oppgavene vi har tatt på oss. Vi skal bidra til at befolkningen i fylket får et godt museumstilbud, og at det legges til rette for frivillig deltakelse i det museale arbeidet. Museet skal gi faglig bistand til museer eller samlinger innenfor Vest-Agder-museets ansvarsområde som ikke er med i den konsoliderte enheten.

Alt museets arbeid skal utføres i samsvar med ICOMs etiske regelverk.

Forsidefoto: Signe går i fotspor til sin mamma som er filigransmed.

Foto: Brit Elin Ildhusøy Havnås

Innhold

DIREKTØREN HAR ORDET	4
HØYDEPUNKTER 2024	7
STYRETS ÅRSBERETNING 2024	8
Årsregnskap 2024	21
ÅRSMELDING FRA VEST-AGDER-MUSEET	38
FAGLIGE PRIORITERINGER	38
BESØKSTALL	41
RELEVANT FORMIDLING	42
Pedagogisk virksomhet	42
Nye utstillinger	44
Digital formidling og kommunikasjon	46
Arrangementer 2024	47
MARKEDSARBEID	58
HELHETLIG SAMLINGSFORVALTNING	59
Gjenstandsregistrering	59
DigitaltMuseum	61
Fotosamlingene/Agderbilder.no	62
TRYGG IVARETAKING	63
SOLID KUNNSKAPSPRODUKSJON	65
AKTIV SAMHANDLING	66
Frivillighet	70
Støtte og tjenester til eksterne aktører og museer	71

Direktøren har ordet

Endelig skal Vest-Agder-museet få sitt etterlengtede museumsbygg på Odderøya i Kristiansand! Et bygg som vil bety mye for mulighetene for en fremtidsrettet utvikling av hele museet.

Publikum vil få mer spektakulære utstillinger, hvor ekte gjenstander og unike personhistorier settes inn i en større sammenheng ved hjelp av digital teknologi. Det nye bygget skal også gi muligheter for å lage, eller låne inn, utstillinger med krav til sikkerhet og klima som vi ikke tidligere har kunnet innfri. Bygget vil videre romme moderne registrerings- og konserveringsfasiliteter som kommer hele museet til gode, i tillegg til lokaler for å kunne bygge utstillinger og utstillingselementer til alle museets besøksmål. Bygget er dessuten tenkt som en ressurs for frivillige lag og foreninger som kan bruke det som samlingssted, til møter og arrangementer.

Parallelt med etableringen av det nye museumsbygget, skal Vest-Agder-museet videreutvikle de andre besøksmålene, fra Flekkefjord i vest til Kristiansand og Vennesla i øst. Museets styrke er den desentraliserte strukturen, som gir oss tilstedeværelse og forankring i mange lokalsamfunn. Museene er en fundamental del av den demokratiske grunnmuren, og nå med rette også anerkjent som en viktig del av Norges totalberedskap. Vi mener det er viktig at alle skal ha tilgang til museene. Vi har derfor videreført ordningen med gratis årskort til lavinntektsfamilier, flyktninger og asylsøkere, og er samtidig glade for at Kulturdirektoratet ga oss midler til å starte opp et prosjekt for bedret universell utforming ved flere av museene våre.

Avdelingenes betydning som møtepunkt ser vi mange eksempler på. Tilbudene i «Den kulturelle skolesekken» er populære, og flere av besøksmålene fungerer som «mini-kulturhus» i sine lokalsamfunn. Et godt eksempel fra 2024 er Flekkefjord museum som med sine faste gratisaktiviteter i helgene, har blitt et viktig samlingspunkt for barn og unge og for lokalsamfunnet for øvrig.

Hendelsen ved Kristiansand museum like før jul, hvor uvedkommende tok seg inn på museumsområdet for å ødelegge og brenne dører og andre bygningsdeler, viser viktigheten av å sikre samlingene. Hendelsen i seg selv er svært trist for både museet og kulturarven, men nå skal vi prøve å få mest mulig positivt ut av det, gjennom å bruke denne muligheten til å tilegne oss økt kunnskap om den immaterielle kulturarven som skal til for å rekonstruere det som har gått tapt. Istandsetting og vedlikehold av museets antikvariske bygningsmasse er fortsatt en av våre største utfordringer.

Museene våre er i stadig utvikling med nye publikumstilbud. I 2024 åpnet en utstilling på Nordberg fort, eller retttere sagt et «sanse-hjem», med utgangspunkt i det amerikanske Lista. Her inviteres publikum inn til å besøke et hjem hvor målet er å ta, føle, åpne og utforske med alle sanser. I Vennesla åpnet Setesdalsbanen ny holdeplassbygning i Beihøldalen. Denne gjør både at vi kan formidle flere sider av banens historie, samtidig som den er et fint utgangspunkt for fotturer i tømmerrenna som går parallelt med banen.

Nå ser vi frem til 2025 og kunne tilby enda flere nye opplevelser til publikum.

John Olsen

Direktør, Vest-Agder-museet

Nytt bryggeanlegg i Odderøya museumshavn.
Illustrasjon: Helen&Hard

Nye gjenstander får plass på magasinet.

Høydepunkter 2024

Nytt formidlingsbygg for Vest-Agder-museet på Odderøya i Kristiansand fullfinansiert.

Flere besøksrekorder: 158 800 gjester totalt, over 200 arrangementer, over 19 000 barn og unge på pedagogiske opplegg, publikumsrekord ved Flekkefjord museum, Mandal museum, Kristiansand museum og Kristiansand kanonmuseum.

Gamle Hornessund ventebu fra Setesdalsbanen er reetablert og åpnet som holdeplass i Beihøldalen.

Den permanente utstillingen «**Med Junaiten i trunken**» åpnet på Nordberg fort, en sanselig opplevelse av det norskamerikanske Lista i etterkrigstiden.

DKS-opplegget «**Tidemand og Nielsen anno 2024**» i Mandal, et nyskapende medvirkningsprosjekt om bruk av KI i formidlingen av kunst.

Dobbeltjubiläum ved Flekkefjord museum (100 år) og Christopher Beers hus (300 år) feiret med 20 foredrag og mange arrangementer.

Sommerutstilling ved Sjølingstad Uldvarefabrik med danske designklassikere kledd i stoffer fra Sjølingstad.

Lokomotiv nr. 2 på Setesdalsbanen er etter 23 år ferdig restaurert og i drift.

Tilskudd fra Kulturdirektoratet til samarbeidsprosjekt mellom Aust-Agder museum og arkiv, Ryfylkemuseet og Vest-Agder-museet til å gjøre Kristiansand museum til læringsarena for tradisjonshåndverk.

Ny HMS-håndbok og avvikssystem rullet ut i hele Vest-Agder-museet.

Alle gjenstander flyttet ut av leide lokaler og inn i nytt, felles magasin for hele museet.

Styrets årsberetning 2024

Vest-Agder-museet IKS

– formål, virksomhet og verdier

Vest-Agder-museet er organisert som et interkommunalt selskap med formål å organisere innsamling, bevaring, dokumentasjon, forskning og formidling av kunst- og kulturhistorie. Vest-Agder-museet har ansvar for drift og forvaltning av de samlinger og anlegg som gjennom avtaler er del av den konsoliderte enheten:

Flekkefjord museum
 Lista museum
 Tingvatn fornminnepark
 Sjølingstad Uldvarefabrik
 Mandal museum
 Kristiansand kanonmuseum
 D/S Hestmanden – Norsk krigsseilermuseum
 Odderøya museumshavn
 Gimle Gård
 Kristiansand museum
 Setesdalsbanen

Avdelingene spenner over et bredt tematisk spekter, fra bymuseer og friluftsmuseer til teknisk-industrielle kulturminner. I tillegg kommer felles administrasjon og fagseksjon, med kontorer på Vestre Lasarett på Odderøya i Kristiansand. Både fagseksjonen og administrasjonen arbeider på tvers i museet, med felles faglige satsninger, administrative rutiner og støttefunksjoner.

Vest-Agder-museets slagord er Vi forteller din historie. Museets visjon – Sammen skal vi flytte grenser – gir retning for arbeidet i et framtidsrettet museum der medarbeidere, frivillige, ledelse, styre og eiere sammen skal by på det beste vi har og er, og foreta smarte veivalg for gode opplevelser og ny innsikt.

Vest-Agder-museets kjerneverdier er:

EKTE – som betyr at vi holder det vi lover og er etterrettelige. Dette skal vi ytterligere forsterke gjennom originale gjenstander og historier som bekrefter og utfordrer.

KREATIVE – som betyr at vi tar initiativ, er åpne, tenker nytt og er løsningsorienterte i møte med publikum, hverandre og omverdenen. Vi skal være et levende museum som berører og begeistrer.

VEST-AGDER-MUSEET IKS – organisasjon

Deltakere i Vest-Agder-museet var i 2024 Agder fylkeskommune og kommunene i tidligere Vest-Agder fylke. Eierandel og deltakeransvar er fordelt slik:

- Agder fylkeskommune	50/100
- Kristiansand kommune	22/100
- Lindesnes kommune	7/100
- Flekkefjord, Farsund og Vennesla kommuner	5/100 hver
- Lyngdal kommune	2/100
- Sirdal, Kvinesdal, Hægebostad og Åseral kommuner	1/100 hver

Museet skal bidra til at eierkommunene får et godt museumstilbud, og at det legges til rette for frivillig deltakelse i det museale arbeidet. Museet skal også gi faglig bistand til andre museer eller samlinger som ikke er med i det konsoliderte museet. Museet har ansvar for fire teknisk-industrielle kulturminner med nasjonal posisjon; Setesdalsbanen, D/S Hestmanden, Kristiansand Kanonmuseum og Sjølingstad Uldvarefabrik. Alt arbeid i museet skal utføres i samsvar med ICOMs museumsdefinisjon og etiske regelverk. Vest-Agder-

Magasin på Lista er tømt og avviklet. Alle båtene vi hadde magasinert der har fått nye krybber og bedre oppbevaringsforhold.

museet arbeider også for å oppfylle ICOMs resolusjon om bærekraft, gjennom å omsette resolusjonen i aktiviteter og planer og bidra på ulike måter til å sette fokus på bærekraftsmål i organisasjonen generelt.

REPRESENTANTSKAP OG STYRE

Representantskapet er Vest-Agder-museets øverste myndighet og har 11 medlemmer; 1 medlem fra hver deltakerkommune og 1 medlem fra Agder fylkeskommune. Arne Thomassen er valgt som representantskapets leder for perioden 2020–2024. Ingrid M. Williamsen ble valgt til representantskapets nestleder i 2024. Det ble avholdt 2 representantskapsmøter i 2024; 30. april og 9. desember.

Vest-Agder-museet har et styre på 9 medlemmer med like mange varamedlemmer. 7 styremedlemmer velges av representantskapet, mens 2 velges av og blant de ansatte. Valgperioden er 2 år, og halve styret er på valg årlig. Etter valg av styre- og varamedlemmer i vårens representantskapsmøte, ser styret slik ut:

STYREMEDLEMMER

Rune André Sørtveit Frustøl – styreleder
Arnt Abrahamsen – nestleder
Anita Sindland Dietrichson
Ingrid Louise Engelsen Flatval
Mette Gundersen
Hilde Charlotte Solheim
Aslak Wegge
Per Grimsgaard – ansattrepresentant
Thorunn Lunde – ansattrepresentant

VARAMEDLEMMER

Vidar Torsø (første varamedlem, møter fast i styremøtene)
Jan Seland
Camilla Mørk Røstvik
Jens Røed
Kari Røynlid
Dag Hunstad
Thorunn Charlotte Nyberg
Trine Eikaas – ansattrepresentant
Vegard Svarstad – ansattrepresentant

Det har blitt avholdt seks ordinære styremøter i 2024, hvorav fem fysiske møter på forskjellige av museets avdelinger og ett møte på Teams. Totalt har 55 saker blitt behandlet. Vest-Agder-museet har styreansvarsforsikring med forsikringssum kr. 10.000.000 per skade.

Styret har gjennom året blitt holdt informert om virksomhetens økonomiske situasjon og økonomistyring, samt om den løpende driften av Vest-Agder-museet. Revisor fra Agder Kommunerevisjon deltok i styremøtet 28. februar 2024 under behandlingen av årsregnskap og styrets årsberetning for 2023. I samme møte gjennomførte styret en evaluering av eget arbeide, som ble oppsummert og oversendt valgkomiteen som innspill til dennes arbeid med rekruttering av nye styremedlemmer. I styremøtet i februar ble det også gjort endelig vedtak i saken om arkiv- og museumsstrukturen i Agder. Vest-Agder-museet går inn for at en formalisering av samarbeidet mellom museene på Agder og Arkivsenter Sør legges til grunn i det videre, og at man på sikt, etter en utredning av økonomiske konsekvenser og effekter, arbeider mot en sammenslåing av de tre institusjonene.

I november 2024 ble det avholdt et felles møte mellom styrene i Aust-Agder museum og arkiv, Arkivsenter Sør og Vest-Agder-museet der en samarbeidsavtale mellom de tre institusjonene ble vedtatt og signert. Styret har gjennom året særlig vært holdt orientert rundt det pågående arbeidet med siste del av finansieringen av det nye museumsbygget på Odderøya. Styremedlemmene har bidratt i dette arbeidet, og 3. oktober kom kultur- og likestillingsminister Lubna Jaffery på besøk og bekjentgjorde at Vest-Agder-museet ble tildelt de statlige midlene som skal til for å realisere bygget.

Vest-Agder-museet har i 2024 vært en del av Næringsforeningen i Kristiansands styrekandidatprogram og styrekandidat Damares Stenbakk har deltatt som observatør i museets styremøter.

Ansatte, frivillige, arbeidsmiljø og bærekraft

ANSATTE OG FRIVILLIGE I VEST-AGDER-MUSEET

Ved årsskiftet 2024/2025 hadde museet 63 ansatte fordelt på totalt 59 årsverk. Av de ansatte er 5 midlertidige, hvorav 3 i ulike vikariater og 2 på prosjekt. I museets høysesong øker antallet ansatte betydelig i form av fortellere/guider, butikk-, kaféansatte og vedlikeholdsarbeidere. Også i 2024 har museet vært arena for arbeidspraksis og -trening for personer fra NAV

og andre arbeidstiltaks-institusjoner. Spesielt har dette dreid seg om språktrening for flyktninger fra Ukraina.

Delingen av museet i regionene øst og vest videreføres, og representanter for regionene, sammen med direktør, administrasjonssjef, økonomileder og leder for fagseksjonen utgjør museets strategiske ledergruppe. Øvrige avdelingsledere, fagseksjonsleder, økonomileder, markeds- og kommunikasjons-leder og lederne for formidling og samlingsforvaltning har deltatt i utvidet ledergruppe. Strategisk ledergruppe møtes hver 14. dag, mens utvidet ledergruppe møtes 4 ganger i året.

Flere av avdelingene i Vest-Agder-museet har venneforeninger som deltar direkte eller indirekte i driften. For å sikre involvering og eierskap til museumsdriften har museet inngått samarbeidsavtaler med de største venneforeningene. På Setesdalsbanen er de frivilliges innsats i togkjøringen avgjørende for driften i sommersesongen, og det legges ned en betydelig frivillig innsats også gjennom resten av året. På Hestmanden bidrar D/S Hestmandens Venner med flere tusen dugnadstimer knyttet til vedlikehold, som mannskap ved seilinger og i formidlingen av skipet og Norsk krigsseilmuseum. På de fleste avdelingene i museet bidrar frivillige krefter både faglig og sosialt til miljøene de er en del av, samtidig som de tilfører verdifull innsats i form av dugnad. Frivilliges innsats i 2024 utgjør rundt 23 000 timer. Museet arbeider aktivt sammen med venneforeningene for å rekruttere nye frivillige, spesielt yngre krefter, til det viktige arbeidet.

LIKESTILLING, MANGFOLD OG INKLUDERING

Vest-Agder-museet har en aktiv og målrettet tilnærming til likestilling og arbeid mot diskriminering på arbeidsplassen. Blant de ansatte er flere nasjonaliteter representert, og museet er opptatt av mangfold og inkludering både internt og i sin tilnærming til publikum. Fritidsaktiviteter for barn og unge og frivillig arbeid der spesielt pensjonister har en meningsfull aktivitet å gå til, understøtter et aldersvennlig samfunn.

Av museets 63 ansatte var 31 kvinner og 32 menn, og styret besto av 5 kvinner og 4 menn i 2024. Med bakgrunn i denne kjønnsfordelingen har det ikke blitt funnet nødvendig å iverksette spesielle tiltak for å fremme likestilling i virksomheten. Ufrivillig deltidsarbeid er ikke påvist i Vest-Agder-museet. Konkrete analyser og vurderinger knyttet til arbeidet med arbeidsrettigheter, likestilling og diskriminering i museet er inkludert i museets rapport Redegjørelse i forhold til Åpenhetsloven, som er publisert på museets nettsider her: www.vestagdermuseum.no/forsiden/om-museet/apenhetsloven/

Hestmanden i Skudeneshavn.

ARBEIDSMILJØ (HMS) OG ARBEIDSMILJØUTVALG (AMU)

Arbeidsmiljøet i Vest-Agder-museet oppfattes som godt. Det legges vekt på god intern informasjonsflyt og kontinuerlig kommunikasjon mellom ledelse og ansatte for å oppnå medvirkning og eierskap i prosessene. For å bygge en mest mulig enhetlig organisasjonskultur gjennomføres jevnlig sosiale og faglige aktiviteter for alle ansatte i museet. I 2024 har det vært gjennomført to fellessamlinger i tillegg til studietur; den første fellessamlingen var i mars der alle ansatte besøkte Flekkefjord museum og i desember der Kanonmuseet var vertskap for årets julelunsj før turen gikk videre til Odderøya og omvisning i det underjordiske Haubitzanlegget. Studieturen for ansatte, som gjennomføres annet hvert år, gikk i oktober 2024 til Gøteborg som har mange spennende og relevante

museer. Både fellessamlinger og studieturer bidrar til å styrke arbeidsfellesskap og arbeidsmiljø på tvers av fagområder og avdelinger.

Ledelsen i Vest-Agder-museet legger vekt på å skape god dialog med de tillitsvalgte, med jevnlig møter med organisasjonstillitsvalgte og i arbeidsmiljøutvalget (AMU). Museet har fem stedlige verneombud hvorav ett hovedverneombud. Vest-Agder-museet er medlem og medeier i Agder Bedriftshelsetjeneste. I 2024 har bedriftshelsetjenesten bidratt med støtte i enkeltsaker, deltatt på vernerunder og gjennomført helse- og arbeidsmiljø-undersøkelser i fagseksjonen og på Flekkefjord museum, Lista museum, Tingvatn Fornminnepark og Mandal museum. Det er i 2024 gjennomført lokale vernerunder ved alle avdelingene og forslag til tiltak er fulgt opp. Bedriftshelsetjenesten

deltar i AMU, som har avholdt 4 møter i 2024. Sykefravær, helse- og arbeidsmiljøundersøkelsene, vernerunder, avvik og oppfølging av konkrete saker har stått på agendaen i AMU. Arbeidet med HMS, internkontroll og avvikshåndtering har blitt styrket i 2024, med fokus på forbedringsarbeid. HMS-håndbok er ferdigstilt og tilgjengeliggjort for alle ansatte sammen med nytt system for innmelding av avvik. Det har blitt rapportert inn 69 avvik av ulik alvorlighetsgrad som er fulgt opp både internt og eksternt og meldt inn til relevante myndigheter der det er pålagt. Nærmere informasjon finnes i AMUs årsrapport for 2024.

Det totale sykefraværet, som omfatter både legemeldt og egenmeldt sykefravær var 7,3 % i 2024. Administrasjonen følger kontinuerlig opp sykefravær i samarbeid med avdelingslederne og bedriftshelsetjenesten, med tilrettelegging for den enkelte sykmeldte og med tiltak for å redusere sykefraværet generelt. Personalpolitikk tilpasset ansattes ulike livsfaser antas å bidra positivt til «nærvær» i stedet for «fravær».

ARBEID MED BÆREKRAFT OG MILJØ

Museene i Norge utgjør unike rom for å formidle både lokale og globale bærekraftsperspektiver, samtidig som vi også opplever klimautfordringer ift. egne samlinger. Som pålitelige kilder til kunnskap, er museene en viktig ressurs for å formidle fakta og bidra til engasjement og handling når det gjelder bærekraft, klima og miljø. Vest-Agder-museet anser seg å være en aktør i det grønne skiftet i museumsbransjen og søker å bidra til oppfyllelsen av flere av FNs bærekraftsmål og ICOMs resolusjon om bærekraft.

Forskning viser at kulturopplevelser er viktig for psykisk helse, og gjennom utstillinger og formidling bidrar Vest-Agder-museet til å fremme livskvaliteten til sine besøkende. Museet har også et sterkt fokus på samfunnsrolle der vi blant annet belyser kontroversielle tema i samtiden og deler kunnskap som setter spesielt utsatte grupper bedre i stand til å delta i samfunnet.

Som ledd i arbeidet med sosial bærekraft og mindre ulikhet gir museet gratis årskort til familier med utfordrende økonomi, asylsøkere og flyktninger. Ledsagerbevis er også en del av museets tilbud. Museets tilbud til skoler og barnehager er et viktig bidrag for å nå FNs bærekraftsmål knyttet til god utdanning og utgjør også en del av museets samfunnsrolle. Tilbudet er gratis for skolene, slik at alle skal ha lik mulighet til å delta. Tilgang til kunnskap og deltaking er en viktig demokratisk rettighet og Vest-Agder-museet har igangsatt et prosjekt med kartlegging av status på universell utforming ved avdelingene. Arbeidet skal involvere relevante

brukergrupper i utformingen av både fysiske og digitale løsninger som er realiserbare innenfor museets økonomiske rammer og kulturminnevernhensyn.

Ansvarlig forbruk og produksjon og generelle klima- og miljøhensyn er fokusområder i museet drift. I all utstillingsbygging har museet fokus på god ressursutnyttelse og gjenbruk av materialer. Å utnytte og videreutvikle eksisterende bygg i stedet for å sette opp nybygg, er en form for bærekraft som etterstrebes og som bidrar i utviklingen av Agder som en miljømessig bærekraftig region. Planene for det nye museumsbygget på Odderøya er oppdatert for å ivareta klima- og miljøkrav i stadig utvikling.

På flere av museets avdelinger arbeides det med ressursbesparende tiltak. Utskifting av lyskilder til LED, installering av varmepumper og nattsinking på varmekilder er eksempler på energibesparende tiltak. På Sjølingstad Uldvarefabrik er forprosjektet om verdiskapning, bærekraft og sirkulærøkonomi slutført og midler fra Riksantikvaren og Agder fylkeskommune muliggjør tiltak som erstatning av den oljedrevne kjelen med elektrisk fyrkjele og installasjon av varmepumper. Også ved andre avdelinger gjennomføres det ENØK-kartlegginger med formål å iverksette målrettede energibesparende tiltak.

ARBEID MOT MISLIGHETER OG KORRUPSJON

Vest-Agder-museet tar ansvar i forhold til å bekjempe misligheter og korrupsjon, og for å bidra til anstendige arbeidsforhold og menneskerettigheter både i egen virksomhet og hos sine leverandører. Gjennom sine retningslinjer, rutiner og risikovurderinger arbeider museet for å minimere risikoen for misligheter ifm. museets drift. For å bidra til FNs bærekraftsmål om anstendige arbeidsforhold er museet opptatt av å ha ryddige arbeidsforhold i egen virksomhet bl.a. gjennom å være en god arbeidsgiver for skoleungdom som gjerne har museet som første arbeidsplass. Vi er også opptatt av at våre leverandører av varer og tjenester overholder etiske retningslinjer og respekt for arbeids- og menneskerettigheter. Rapporten Redegjørelse i forhold til Åpenhetsloven er publisert på museets nettsider: www.vestagdermuseum.no/forsiden/om-museet/apenhetsloven/.

Vest-Agder-museet arbeider kontinuerlig for å redusere og unngå risiko forbundet med økonomiske forhold, misligheter og korrupsjon. For å oppnå dette gjennomfører museet årlige risikoanalyser knyttet til slik risiko. Museets økonomireglement definerer rutiner for hvordan risikoen kan identifiseres og reduseres.

Tangtrykk i Odderøya museumshavn.

Museet er underlagt Lov om offentlige anskaffelser og følger denne når det gjelder innkjøp innenfor lovens virkeområde. Både åpenhet rundt arbeidsforhold og klima- og miljøkrav legges til grunn ved valg av leverandører i museets anskaffelser. Vest-Agder-museet følger Offentleglova når det gjelder innsyn i museets virksomhet.

PÅVIRKNING AV DET YTRE MILJØ

D/S Hestmanden har oljefyrt dampkjele og forurensrer noe under seiling. Ved kai er skipet koblet til landstrøm for å begrense utslippene. Setesdalsbanens damplokomotiv fyres med ved og kull og utslipp i forbindelse med

museumstogkjøring er uunngåelig. På Sjølingstad Uldvarefabrik forekommer utslipp fra fyrkjelen, mens alt vaskevann som kan forårsake forurensning går gjennom renseanlegget før utslipp.

Det arbeides for tiden med å erstatte oljefyring med elektrisk fyrkjele på Sjølingstad.

Utover dette bidrar ikke museets avdelinger til skadelig påvirkning av det ytre miljøet.

Samfunnsansvar, opplæring

Vest-Agder-museet er opptatt av å oppfylle sitt brede samfunnsoppdrag på best mulig måte. Når det gjelder opplæring utover tilbudene som gis i opplegg til skoler

*Sigrun, Lotte og May Elin stiller til
filminnspilling for å levendegjøre
folkevandringstid.*

og barnehager, samarbeider museet med en rekke forskjellige aktører. Gjennom forskjellige programmer har flere grupper studenter fra Universitetet i Agder fått praktisk erfaring i ulike typer museumsarbeid på museets avdelinger. Gimle Gård samarbeider med kunsthøgskolen på Universitetet i Agder og Kristiansand Symfoniorkester om studentkonserter og med Kristiansand Katedralskole Gimle om elevprosjekter. Kristiansand museum samarbeider med tømmerlinja på Tangen videregående skole der elevene introduseres til historiske håndverksteknikker og bygningsvern.

Kompetanseområdene i Vest-Agder-museet er i hovedsak rettet inn mot universitetsfag, og ikke i samme grad mot utdanning på videregående nivå. Museet har derfor hatt begrenset kompetanse og muligheter for å ta inn lærlinger. Når istandsettings- eller vedlikeholdsprosjekter settes ut eksternt stilles det imidlertid krav til bruk av lærlinger i anskaffelsene. Vest-Agder-museet har stadig personer utplassert fra NAV og andre arbeidsmarkedsaktører til arbeids- og språktrening og andre tiltak. Museet ser på dette som en viktig del av samfunnsansvaret.

Utfordringer

ØKONOMISK HANDLINGSROM

Mange år med lav indeksregulering sammenlignet med reell lønns- og prisvekst bidrar til å begrense museets økonomiske handlingsrom, særlig innenfor driftsoppgaver knyttet til bygningsrestaurering, formidling og forskning.

Museet legger ned mye tid og arbeid i å søke ekstra privat eller offentlig støtte til utstillinger, nybygg, større istandsettingsprosjekter eller andre utviklingsprosjekter, og lykkes godt med dette. Museet samarbeider også med frivillige organisasjoner når det gjelder søknader om midler, f.eks. bidrar Hestmandens venner vesentlig med søknader knyttet til Hestmandens årlige tokt. Selv om ekstra midler bidrar positivt til museets utvikling, er utfordringen at det ikke gis privat støtte til driftsoppgaver. I tillegg gir prosjektfinsiering begrenset forutsigbarhet og utfordringer med å holde på kompetanse over tid.

Det begrensede økonomiske handlingsrommet gir særlig utfordringer på følgende områder:

1. Ivaretagelsen av antikvariske bygninger og anlegg. Vest-Agder-museet forvalter 130 bygninger. Ca. 50 % av disse byggene har etterslep på vedlikehold. Utfordringene innenfor bygningsvern påpekes også i den nylig avsluttede eierskapskontrollen/forvaltningsrevisjonen gjennomført av Agder Kommunerevisjon.

2. Generell lønnsutvikling i museet. Lønnsutviklingen i museumssektoren har over tid vært svakere enn i andre sektorer, og det blir stadig mer utfordrende å rekruttere og beholde riktig kompetanse.
3. Formidlerressurser, særlig i Kristiansand.
4. Utvidelse av personalressursene ved «en-personsavdelingene». Avdelinger med kun en ansatt er sårbare ved sykdom og nyrekrutteringer. Å være flere kollegaer er også viktig for et faglig utviklende og godt psykososialt arbeidsmiljø.

Styret og administrasjonen arbeider for å øke statlig finansiering, samtidig som museet arbeider for å øke egeninntjeningen, både gjennom større besøkstall, økt salg til besøkende og gjennom tilskudd fra private stiftelser og fond.

Museet arbeider også aktivt med ENØK-tiltak for å redusere kostnader til strøm og fyringsolje. Samtidig er det begrensninger i hvilke tiltak museet kan iverksette uten at det går på bekostning av byggenes antikvariske verdi. Jevn temperatur/oppvarming er også et viktig tiltak i bevaringen av bygningsmassen.

UNIVERSELL UTFORMING OG UTDATERTE MUSEUMSBYGG

Museene er del av den demokratiske infrastrukturen og kulturhistorien skal være tilgjengelig for alle. Flere av Vest-Agder-museets bygg og anlegg er helt eller delvis universelt utformet, men langt fra alle. Tilrettelegging av antikvariske bygg og anlegg er kostnadskreven og ofte i konflikt med andre føringer, men museet har en ambisjon om at størst mulig del av tilbudet skal være universelt utformet. Museet fikk i 2024 midler til kartlegging av universell utforming ved fire av museets avdelinger, kartleggingen vil skje i 2025. Arbeidet for bedre universell utforming er forankret i museets strategiske plan.

Særlig Kristiansand og Mandal museum har bygg som ikke tilfredsstiller dagens krav hverken for publikumsmottak, formidling eller arbeidsforhold for ansatte. Dette er knyttet til sikkerhet, inneklima/oppvarming og universell utforming.

OVERFØRING AV HANDLINGSBÅREN KUNNSKAP - IMMATERIELL KULTURARV

Vest-Agder-museet arbeider med immateriell kulturarv på flere plan og forvalter mange teknisk-industrielle kulturminner som fremdeles er i drift, f.eks. Sjølingstad Uldvarefabrik, Setesdalsbanen og D/S Hestmanden. Her er den handlingsbårne (immaterielle) kunnskapen essensiell for å kunne ta vare på, drifte og vedlikeholde

maskiner, infrastruktur og utstyr på en autentisk og bærekraftig måte. Det er viktig med kontinuitet i ansatte/ frivillige og opplæring for å sikre denne kompetansen for fremtiden. Videreføring og dokumentasjon av handlingsbåren kunnskap er et satsningsområde i museet.

Økonomiske forutsetninger og fortsatt drift

Styret betrakter Vest-Agder-museets økonomiske situasjon som utfordrende. Det arbeides kontinuerlig for å øke museets økonomiske handlingsrom, gjennom økte offentlige tilskudd og økt egeninntjening. For en personalintensiv virksomhet som Vest-Agder-museet utgjør lønn og sosiale utgifter en betydelig del av budsjettet. Lønnsnivået ved museet har blitt hengende etter lønnsnivået generelt i samfunnet, og det blir stadig mer utfordrende å rekruttere og beholde riktig

kompetanse, spesielt for ledere, formidler-stillinger og merkantile funksjoner.

ÅRETS RESULTAT

Årets inntekter i driftsregnskapet, inklusive prosjekttilskudd fra offentlige og private tilskuddsytere, utgjorde i 2024 kr. 96.118.222. Tilsvarende utgjorde årets driftsutgifter kr. 96.434.907. Til sammen gir dette, korrigert for avskrivninger og øvrige eksterne finanstransaksjoner, et netto driftsresultat på kr. 5.816.569.

Det er ikke vedtatt særskilte budsjettpremisser.

AVVIK MELLOM ÅRSREGNSKAP OG REGULERT BUDSJETT 2024

I tabellene under redegjøres det for de mest betydelige avvikene mellom årsregnskap og regulert budsjett 2024, for museet samlet (alle beløp i kroner):

Hovedtall – Inntekter				
Driftsinntekter	Regnskap 2024	Regulert budsjett 2024	Avvik regnskap 2024	Regnskap 2023
Andre overføringer og tilskudd fra staten	46 672 325	50 871 252	-4 198 927	48 570 637
Overføringer og tilskudd fra andre	38 962 493	30 712 507	8 249 986	37 059 807
Salgs- og leieinntekter	10 483 403	9 616 309	867 094	11 265 279
Sum driftsinntekter	96 118 222	91 200 068	4 918 153	96 895 723

Overføringer og tilskudd fra staten og andre: Driftsinntektene er høyere enn budsjettet. Avviket skyldes i hovedsak i tilskudd mottatt i siste tertial som ikke var budsjettet, forskutterte tilskudd på grunnlag av fremdrift og tilsagn, samt at vi ikke budsjetterer med refusjoner og momskompensasjon. Langtidssykefraværet økte dessverre fra 2023 til 2024, og gir økt sykepengerefusjon.

Salgs- og leieinntekter: Salget er jevnt over noe bedre enn budsjettet som følge av høyere aktivitet enn forventet på slutten av året, herunder særlig fakturerte billettinntekter for avdeling Kanonmuseet og avdeling Setesdalsbanen.

Lønn og sosiale kostnader: Lavere lønnskostnader enn budsjettet grunnet vakante stillinger og positivt premieavvik for pensjon.

Kjøp av varer og tjenester: Noe høyere vare- og tjenestekost enn budsjettet jevnt over for alle avdelinger.

Overføringer og tilskudd til andre: Avdeling Setesdalsbanen betaler årlig ut kr. 150.000 til Setesdalsbanens venner for togkjøring. Denne ble ikke utbetalt i 2023, men er betalt dobbelt i 2024, og gir dermed avvik mot budsjett. Fagseksjonen administrerer

Hovedtall – Driftsutgifter				
Driftsutgifter	Regnskap 2024	Regulert budsjett 2024	Avvik regnskap 2024	Regnskap 2023
Lønnsutgifter	41 377 285	42 348 600	-971 315	36 731 851
Sosiale utgifter	11 148 532	12 160 544	-1 012 012	9 979 427
Kjøp av varer og tjenester	39 814 350	38 030 334	1 784 016	37 432 096
Overføringer og tilskudd til andre	1 217 594	655 000	562 594	620 599
Avskrivninger	2 877 146	0	2 877 146	2 388 472
Sum driftsutgifter	96 434 907	93 194 478	3 240 429	87 152 445

en støtteordning overfor små, ubemannede museer, i samarbeid med Aust-Agder museum og arkiv. I fjor var det ikke grunnlag for å utbetale budsjettert sum, mens i år er det betalt ut mer enn budsjettert på grunnlag av innsendte sluttrapporter knyttet til prosjekter som fikk tilskudd i 2023. Dette gir avvik mot budsjett. I tillegg gjelder at vi ikke budsjetterer med momskompensasjon, men har regnskapsført kr. 252.000 i merverdiavgift som gir rett til mva-kompensasjon.

Avskrivinger: Det er ikke budsjettert med avskrivinger for 2024. I takt med faktisk førte avskrivinger inntektsføres tilsvarende beløp under finanstransaksjoner, slik at kostnadsførte avskrivinger ikke får resultateffekt.

FINANSINNTEKTER

Renteinntekter og andre finansinntekter utgjør i alt kr. 3.272.795 mot regulert budsjett kr. 1.800.000, som følge av høyere rentesatser på innestående midler i Sparebank 1-SR bank.

Renteutgifter og andre finansutgifter utgjør kr. 16.688 og skyldes valutatap ved innkjøp og morarenter og gebyrer for forsinket betaling.

Overføring til investering er høyere enn forutsatt i budsjett, og er knyttet til bruk av bundne driftsfond i investering. Fondene består av tidligere tilskudd gitt til brannsikring av Andorsengården i Mandal, og til arbeid med formidlingsbygg og landstrøm ved Hestmanden. Avsatt til bundne driftsfond er kr. 1.957.914. Det er kr 171.914 høyere enn budsjett. Dette skyldes for lav budsjettert avsetning på avdeling Tingvatn til prosjektet Lister som Folkevandringsregion, som strekker seg over flere år, og der budsjettet forutsatte et høyere kostnadspådrag i 2024.

Bruk av bundne driftsfond utgjør kr. 2.927.361 og er kr. 949.752 høyere enn budsjettert. Avviket skyldes annen fremdrift på enkelte prosjekter i siste tertial enn forutsatt.

Årsregnskapet er avsluttet iht økonomiforskriftens kapittel 4, og bruk av disposisjonsfond i henhold til budsjett er strøket for å redusere mindreforbruk. Bevegelser på disposisjonsfond er i sin helhet ført som avsetning til disposisjonsfond. Se forøvrig noteopplysning 14 om budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner for mer detaljer.

Avsetning til disposisjonsfond er i 2024 totalt kr. 2.894.653. Endringer er knyttet til interne fordelinger. De største bevegelsene på disposisjonsfond gjelder bruk av kr. 1.270.082 til dokking/klassing av Hestmanden iht. styrevedtak i styresak 42/24, om å kunne bruke inntil kr. 2.600.000 av Hestmandens disposisjonsfond til formålet. Tilsvarende har vi i henhold til samme styresak 42/24 brukt kr. 717.220 av en ramme på kr. 1.000.000 til finansiering av arbeid med ny vognhall på Setesdalsbanen. Det er satt av kr. 3.823.386 til administrativt disposisjonsfond for fremtidige behov. Tidligere negativt disposisjonsfond for finansiering av verksted ved Kristiansand museum er nå nedbetalt. Negativt disposisjonsfond for finansiering av innredningen ved nytt magasin er nedbetalt med kr. 304.589, mot budsjettert nedbetalt kr. 500.000. Museet har en bevisst strategi med avsetning til disposisjonsfond for å kunne håndtere uforutsette kostnader.

Investeringer utgjør en stadig økende andel av museets virksomhet. Investeringene i 2024 knyttet seg i hovedsak til arbeid med museumshavnen på Odderøya, ny vognhall på Setesdalsbanen, arbeid med nye lugarer og nytt sikkerhetsutstyr til Hestmanden, sikring av utstilling på Tingvatn, samt bygningsvern på Kristiansand museum og Waages hus på Lista. Avviket mot budsjett skyldes i hovedsak at investering i sikkerhetsutstyr til Hestmanden ikke var budsjettert.

Investeringstilskudd er noe høyere enn budsjettert og dette skyldes i hovedsak at utbetalingen av

Disponering av driftsresultat

Disponering	Regnskap 2024	Regulert budsjett 2024	Avvik regnskap 2024	Regnskap 2023
Overføring til investering	3 891 363	3 468 940	422 423	6 070 243
Avsetning til bundne driftsfond	1 957 914	1 786 000	171 914	4 351 674
Bruk av bundne driftsfond	2 927 361	2 000 000	927 361	4 044 298
Avsetninger til disposisjonsfond	2 894 653	1 944 901	949 752	8 346 136
Bruk av disposisjonsfond	0	5 394 251	-5 394 251	0
Sum disponeringer av netto driftsresultat	5 816 569	-194 410	-2 922 801	14 723 754

tilskudd fra Agder fylkeskommune til bygningsvern på Andorsengården på kr. 1.750.000 ikke var budsjettet. Midler overført fra drift er høyere enn forutsatt i budsjett, og er knyttet til bruk av bundne driftsfond i investering. Fondene består av tidligere tilskudd gitt til brannsikring av Andorsengården i Mandal, og til arbeid med nytt formidlingsbygg og landstrømsanlegg ved Hestmanden. Det er noe lavere finansiering ved hjelp av bundne investeringsfond enn budsjettet. Dette skyldes at fremdriften i arbeidet med museumshavnen er noe lavere enn antatt i budsjettet.

Det ligger i investeringsregnskapet kr. 509.116 som udekket beløp til fremføring og inndekning i 2025, i henhold til Budsjett og regnskapsforskriften av 7. juni 2019.

GRUNNLAG FOR VIDERE DRIFT

Vest-Agder-museets egenkapital ved utgangen av 2024 utgjorde 140,4 millioner kroner, hvorav kapitalkonto utgjør 87,2 millioner kroner, og der fri egenkapital avsatt i disposisjonsfond utgjør 26,4 millioner kroner. 11,1 millioner kroner er avsatt i bundne driftsfond, og 14,6 millioner

kroner er avsatt i bundne investeringsfond. Styret anser museets likviditet for å være god.

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskap og balanse med tilhørende noter et korrekt uttrykk for selskapets resultat i 2024 og den økonomiske stillingen ved årsskiftet. Utover det som framgår av årsregnskapet, kjenner styret ikke til andre forhold vedrørende selskapets drift som skulle vært tatt med i regnskapet. Styret anser at offentlige bevilgninger benyttes i tråd med gitte forutsetninger.

Grunnet den reelle nedgangen i statlige driftsmidler, har Vest-Agder-museet svært begrenset økonomisk handlefrihet innenfor ordinære driftsmidler. Museets handlingsrom knyttet til vedlikehold, utstillinger, nybygg og andre utviklings- og fornyingsprosjekter er basert på prosjekttilskudd. Museet satser videre på økt egeninntjening og muligheten for å innhente offentlige og private prosjektmidler. Styret og ledelsen i museet mener derfor at forutsetningen for fortsatt drift og utvikling av museet er til stede. Årsregnskapet er satt opp under denne forutsetning.

Hovedtall – Investeringsregnskap

Investeringsregnskap	Regnskap 2024	Regulert budsjett 2024	Avvik regnskap 2024	Regnskap 2023
Investering i varige driftsmidler	13 353 483	12 133 068	1 220 415	11 054 245
Investering i aksjer og andeler i selskaper	137 305	110 000	27 305	171 264
Sum Investeringsutgifter	13 490 788	12 243 068	1 247 720	11 225 509
Kompensasjon for merverdiavgift	46 873	0	46 873	474 963
Tilskudd og refusjoner vedr investeringer	21 639 684	19 307 953	2 331 731	3 434 660
Sum investeringsinntekter	21 686 558	19 307 953	2 378 604	3 909 623
Overføring fra drift	3 891 363	3 468 940	422 423	6 070 243
Avsetning til bundne investeringsfond	13 669 622	13 500 000	169 622	800 000
Bruk av bundet investeringsfond	1 073 374	2 966 175	-1 892 801	2 045 644
Sum overføringer fra drift og netto avsetninger	-8 704 886	-7 064 885	-1 640 000	7 315 886

Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp) -509 116

Styret sier takk til ansatte, frivillige og samarbeidspartnere

Styret ønsker å uttrykke sin takknemlighet til alle ansatte og frivillige for deres dedikerte innsats i løpet av året. Flere betydningsfulle prosjekter har blitt gjennomført i tillegg til den vanlige driften, og vi har igjen oppnådd nye rekorder for publikumsoppslutning.

Styret vil rette en stor takk til samarbeidspartnere og støttespillere for et godt og konstruktivt samarbeid. Vest-Agder-museet sier også takk til så vel offentlige som private tilskudds- og bidragsytere som har vært med på å støtte museets aktiviteter i året som har gått!

Kristiansand, 26. februar 2025,
Styret i Vest-Agder-museet IKS

Rune André Sørtveit Frustøl
Styreleder

Anita S. Dietrichson
Styremedlem

Mette Gundersen
Styremedlem

Hilde Charlotte Solheim
Styremedlem

Aslak Wegge
Styremedlem

Vidar Torsøe
Vara for Ingrid Louise E. Flatval

Per Grimsgaard
Styremedlem (ansattrep.)

Thorunn Lunde
Styremedlem (ansattrep.)

John Olsen
Daglig leder

Utstilling på Ballastbrygga,
Mandal museum.
Foto: Kristian Hole - PM Sør

Årsregnskap 2024

Vest-Agder-museet IKS

Organisasjonsnr.: 989 072 048

Hovedoversikt regnskap/budsjett - alle beløp i hele kroner

DRIFTSREGNSKAP	Note	Regnskap 2024	Rev. budsjett 2024	Oppr. budsjett 2024	Regnskap 2023
Andre overføringer og tilskudd fra staten		46 672 325	50 871 252	44 267 328	48 570 637
Overføringer og tilskudd fra andre		38 962 493	30 712 507	33 515 178	37 059 807
Salgs- og leieinntekter		10 483 403	9 616 309	8 826 309	11 265 279
SUM DRIFTSINNEKTER	2	96 118 222	91 200 068	86 608 815	96 895 723
Lønnsutgifter	8	41 377 285	42 348 600	41 665 144	36 731 851
Sosiale utgifter	11	11 148 532	12 160 544	12 231 925	9 979 427
Kjøp av varer og tjenester	9	39 814 350	38 030 334	36 077 206	37 432 096
Overføringer og tilskudd til andre		1 217 594	655 000	485 000	620 599
Avskrivninger	10	2 877 146	0	0	2 388 472
SUM DRIFTSUTGIFTER		96 434 907	93 194 478	90 459 275	87 152 445
Brutto driftsresultat		-316 685	-1 994 410	-3 850 460	9 743 277
Renteinntekter		3 272 796	1 800 000	1 200 000	2 274 095
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler		-8 037	0	0	324 987
Renteutgifter		8 651	0	0	7 077
Netto finansutgifter		3 256 108	1 800 000	1 200 000	2 592 005
Motpost avskrivninger		2 877 146	0	0	2 388 472
NETTO DRIFTSRESULTAT		5 816 569	-194 410	-2 650 460	14 723 754
<i>Disponering eller dekning av netto driftsresultat:</i>					
Overføring til investering	14	3 891 363	3 468 940	860 000	6 070 243
Avsetninger til bundne driftsfond	7	1 957 914	1 786 000	0	4 351 674
Bruk av bundne driftsfond	7	2 927 361	2 000 000	4 000 000	4 044 298
Avsetninger til disposisjonsfond	7,14	2 894 653	1 944 901	2 271 635	8 346 136
Bruk av disposisjonsfond	7,14	0	5 394 251	1 782 095	0
Sum disponeringer av netto driftsresultat		5 816 569	-194 410	-2 650 460	14 723 754
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0

Årsregnskap 2024

Vest-Agder-museet IKS

Organisasjonsnr.: 989 072 048

Investeringsregnskap - alle beløp i hele kroner

DRIFTSREGNSKAP	Note	Regnskap 2024	Rev. budsjett 2024	Oppr. budsjett 2024	Regnskap 2023
Investeringer i varige driftsmidler		13 353 483	12 133 068	5 300 000	11 054 245
Investering i aksjer og andeler i selskaper	13	137 305	110 000	110 000	171 264
Sum investeringsutgifter		13 490 788	12 243 068	5 410 000	11 225 509
Kompensasjon for merverdiavgift		46 873	0	0	474 963
Tilskudd fra andre		21 639 684	19 307 953	4 550 000	3 434 660
Sum investeringsinntekter	2	21 686 558	19 307 953	4 550 000	3 909 623
Overføring fra drift	14	3 891 363	3 468 940	860 000	6 070 243
Avsetninger til bundne investeringsfond	7	13 669 622	13 500 000	0	800 000
Bruk av bundet investeringsfond	7	1 073 374	2 966 175	0	2 045 644
Sum overføring fra drift og netto avsetninger		-8 704 884	-7 064 885	860 000	7 315 886
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)		-509 114	0	0	0

Årsregnskap 2024

Vest-Agder-museet IKS

Organisasjonsnr.: 989 072 048

Hovedoversikt balanseregnskap

	Note	Regnskap 2024	Regnskap 2023
EIENDELER			
A. Anleggsmidler		155 848 129	137 253 184
Varige driftsmidler	10	84 302 757	73 826 420
Faste eiendommer og anlegg		68 452 346	59 141 567
Utstyr, maskiner og transportmidler		15 850 412	14 684 854
Finansielle anleggsmidler		1 393 927	1256622
Aksjer og andeler	13	1393927	1256622
Pensjonsmidler	11	70 151 445	62 170 142
B. Omløpsmidler		64114 097	50 567 615
Bankinnskudd og kontanter	3	52 855 127	42 149 579
Kortsiktige fordringer		11 258 970	8 418 036
Kundefordringer		214 795	1 164 630
Andre kortsiktige fordringer	4	9 411 341	6 223 435
Premieavvik	11	1632834	1029971
SUM EIENDELER		219 962 226	187 820 799
EGENKAPITAL OG GJELD			
C. Egenkapital		140 382 375	115 925 193
Egenkapital drift		37 580 233	35 655 027
Disposisjonsfond	7	26 439 552	23 544 899
Bundne driftsfond	7	11140 682	12 110 129
Egenkapital investering		14 633 629	2 546 495
Bundne investeringsfond	7	15 142 743	2 546 495
Udekket beløp i investeringsregnskapet		-509 114	0
Annen egenkapital		88 168 513	77 723 670
Kapitalkonto	12	87 168 513	76 723 670
Urørlig egenkapital	1	1000000	1000000
D. Langsiktig gjeld		68 679 615	60529513
Pensjonsforpliktelse	11	68 679 615	60 529 513
E. Kortsiktig gjeld		10 900 236	11366093
Kortsiktig gjeld		10 900 236	11 366 093
Leverandørgjeld		2 580 057	3 228 361
Annen kortsiktig gjeld	5	8 320 179	8 137 732
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		219 962 226	187 820 799

Kristiansand, den 26. februar 2025

John Olsen
Daglig leder

Rune André Sørtveit Frustøl
Styrets leder

Noter til årsregnskapet 2024

Vest-Agder-museet IKS

Note 0 – Regnskapsprinsipper

Regnskapet er ført i henhold til Budsjett- og regnskapsforskriften for interkommunale selskaper av 2023 og god kommunal regnskapsskikk.

Det er foretatt omarbeidelse (gruppering) av drift og investeringsregnskapet for 2023 slik at denne oversikten oppfyller de krav som stilles i henhold til endret forskrift.

Regnskapet er basert på et finansielt orientert system med hovedvekt på anskaffelse og bruk av midler til drift og investering med tilhørende finansiering av disse aktivitetene. Resultatet vises i form av en endring i arbeidskapitalen (omløpsmidler minus kortsiktig gjeld).

Regnskap og budsjett er utarbeidet etter anordningsprinsippet: "Alle kjente utgifter/utbetalinger i året skal tas med drifts- og investeringsregnskapet for vedkommende år, enten de er betalt eller ikke når regnskapet avsluttes."

Bruttoprinsippet: alle inntekter og utgifter skal budsjetteres og regnskapsføres brutto. Det kan ikke gjøres fradrag for inntekter som direkte vedrører utgiftspostene.

Årets betalte pensjonspremie er regulert med årets premieavvik. Premieavviket er differansen mellom den

aktuarberegnete pensjonskostnad og innbetalt premie. Kasse og bankbeholdninger er oppført med virkelige beløp. Eiendeler og gjeld er vurdert i samsvar med god kommunal regnskapsskikk (bokført til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi). Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Nedskrivning foretas til virkelig verdi dersom dette er nødvendig. I henhold til god kommunal regnskapsskikk er ikke varebeholdning tatt med som en eiendel i balansen.

Avdrag på lån for den samlede lånegjelden etter kommuneloven § 14-18 første og andre ledd utover minimumsavdraget, regnskapsføres i driftsregnskapet med mindre det er finansiert av inntekter i investeringsregnskapet.

Anleggsmidler, dvs investeringer i faste eiendommer, anlegg, inventar og utstyr føres opp i balansen som eiendeler til anskaffelseskost. For å bli vurdert som en investering, må anskaffelsen ha en økonomisk levetid på minst 3 år, samt ha en anskaffelseskost på minst kr. 100.000. I driftsregnskapet føres avskrivninger som en driftsutgift og med en motpost før netto driftsresultat. Netto driftsresultat påvirkes dermed ikke av avskrivningene.

Note 1 – Eiere

Agder fylkeskommune	kr	500 000
Kristiansand kommune	kr	220 000
Lindesnes kommune	kr	70 000
Flekkefjord kommune	kr	50 000
Farsund kommune	kr	50 000
Vennesla Kommune	kr	50 000
Lyngdal kommune	kr	20 000
Kvinesdal kommune	kr	10 000
Åseral kommune	kr	10 000
Hægebostad kommune	kr	10 000
Sirdal kommune	kr	10 000
Sum innbetalt urørlig egenkapital	kr	1 000 000

Note 2 – Inntekter

	2024	2023
Samlede inntekter fra eiere, fylke og kommuner	46 856 675	32 311 470
Samlede inntekter fra andre	70 948 105	68 493 877
Totale inntekter, drift og investering	117 804 780	100 805 346
DRIFTSTILSKUDD		
Tilskudd fra Kultur- og likestillingsdepartementet	36 583 000	39 667 500
Tilskudd fra Agder Fylkeskommune	17 723 500	16 086 764
Tilskudd fra kommunene	14 863 397	13 358 589
Tilskudd fra Gimle Gård	1 254 935	730 500
Tilskudd fra Tingvatn Fornminnepark IKS	1 629 757	1 556 597
Tilskudd fra Norsk Jernbanemuseum	4 949 500	4 132 381
Tilskudd fra Agder Fylkesk./Riksantikv. til Sjølingstad Uldvarefabrikk	5 139 825	4 770 756
Øvrige tilskudd ¹	761 228	3 749 203
SUM DRIFTSTILSKUDD	82 905 142	84 052 290
¹2023: Inkludert sluttutbetaling fra European Commission til EU-prosjekt kr. 2 559 365		
INVESTERINGSTILSKUDD		
Tilskudd fra Tilskudd fra Kultur- og likestillingsdepartementet ¹	3 824 100	800 000
Tilskudd fra Kommuner	5 000 000	400 000
Tilskudd fra Agder fylkeskommune	8 380 038	1 412 385
Tilskudd fra Norsk Jernbanemuseum	2 000 000	500 000
Tilskudd fra Stiftelser	1 640 993	
Øvrige tilskudd ¹	794 554	322 275
SUM INVESTERINGSTILSKUDD	21 639 684	3 434 660

¹Inkluderer tilskudd fra Kulturrådet

Note 3 – Bankinnskudd

Kontantbeholdning kasser	kr	37 897
Bundne skattetrekksmidler	kr	1 392 517
Øvrige bankinnskudd	kr	51 424 713
Totalt bankinnskudd	kr	52 855 127

Note 4 – Andre fordringer

	2024	2023
Tilgode tilskudd	5 808 219	4 181 675
Tilgode ordinær MVA	2 675 824	1 250 330
Tilgode MVA-kompensasjon	299 072	707 697
Kortsiktige fordringer interim	3 116	3 912
Kortsiktige fordringer ansatte	15 499	9 148
Forskuddsbetalte utgifter	609 611	70 674
Sum andre fordringer	9 411 341	6 223 435

Note 5 – Annen kortsiktig gjeld

	2024	2023
Forskuddsbetalte kostnader	-	1 747 395
Arbeidsgiveravgift	1 612 562	1 288 770
Forskuddstrekk	1 388 677	1 547 522
Feriepenger	3 849 317	3 554 045
Annen kortsiktig gjeld ¹	1 469 622	
Sum annen kortsiktig gjeld	8 320 179	8 137 732

¹ Lønnsoppgjør for 2024 er ikke avsluttet ved årsslutt. Avsetning for lønnsoppgjør 2024 utgjør kr. 1.461.118.

Note 6 – Arbeidskapitalen

	31.12.2024	31.12.2023	Endring
Omløpsmidler	64 114 097	50 567 615	13 546 482
Kortsiktig gjeld	-10 900 236	-11 366 093	465 857
Arbeidskapital	53 213 861	39 201 521	14 012 339
Netto driftsresultat			5 816 569
Netto utgifter i investeringsregnskapet			8 195 770
Endring ubrukte lånemidler			0
Endring av regnskapsprinsipp			0
Endring arbeidskapital			14 012 339

Note 7 – Fond

	Saldo 01.01.24	Bruk av fond	Avsetning til fond	Saldo 31.12.24
Disposisjonsfond	23 544 900		2 894 653	26 439 554
Bundne driftsfond	12 110 129	-2 927 361	1 957 914	11 140 682
Bundne investeringsfond	2 546 495	-1 073 374	13 669 622	15 142 743
Sum Fond	38 201 523	-4 000 735	18 522 189	52 722 979

Disposisjonsfond

	Pr. 01.01.2024	Bevegelse 2024	Pr. 31.12.2024
Avd 1 Odderøya museumshavn	295 925	11 135	307 060
Avd 2 Sjølingstad Uldvarefabrik	1 019 820	645 758	1 665 578
Avd 3 Kristiansand museum	1 181 810	94 543	1 276 353
Avd 4 Setesdalsbanen	1 627 377	-717 220	910 157
Avd 5 VAM Administrasjon og avdeling 11 Fagseksjon ¹	11 124 408	3 823 386	14 947 794
Avd 6 Lista museum	159 772	-248 701	-88 929
Avd 7 Mandal museum	1 009 979	-164 576	845 403
Avd 8 Flekkefjord museum	975 490	-216 998	758 492
Avd 9 Gimle Gård	797 128	78 421	875 549
Avd 10 Kanonmuseet	85 841	312 925	398 766
Avd 11 Fagseksjonen ²	-250 000	250 000	0
Avd 12 D/S Hestmanden	7 996 888	-1 270 082	6 726 806
Avd 13 Tingvatn fornminnepark	127 905	-8 526	119 379
Avd 15 Magasin ³	-2 607 443	304 589	-2 302 854
TOTALT	23 544 900	2 894 653	26 439 554

¹ Avd 5 og Avd 11 ses under ett som administrasjon med felles disposisjonsfond

² Negativt disposisjonsfond som finansiering av verkstedhall ved Kristiansand museum er nedbetalt i 2024

³ Negativt disposisjonsfond som finansiering av innredning på nytt magasin

Note 7 – Fond

SPESIFIKASJON AV BUNDNE FOND

A. Bundne driftsfond

	Pr. 01.01.2023	Bruk av bundne driftsfond	Avsetning til bundne driftsfond	Pr. 31.12.2024
Avd 1 Odderøya museumshavn	20 252			20 252
Avd 2 Sjølingstad Uldvarefabrik	155 000		36 490	191 490
Avd 3 Kristiansand museum	45 584	-11 832		33 752
Avd 4 Setesdalsbanen ¹	3 744 112	-1 353 432		2 390 681
Avd 5 VAM Administrasjon ²	2 695 977	-662 538	983 000	3 016 439
Avd 6 Lista museum	0			0
Avd 7 Mandal museum ³	1 766 908	-222 268		1 544 640
Avd 8 Flekkefjord museum	0			0
Avd 9 Gimle Gård	0			0
Avd 10 Kanonmuseet	0			0
Avd 11 Fagseksjonen	780 328	-244 488		535 840
Avd 12 D/S Hestmanden ⁴	2 263 407	-230 155	9 330	2 042 582
Avd 13 Tingvatn fornminnepark ⁵	638 559	-202 649	929 094	1 365 005
TOTALT	12 110 129	-2 927 361	1 957 914	11 140 682

¹ Formål: Setesdalsbanen, i hovedsak til vedlikehold av Lok 5

² Formål: Administrasjon, i hovedsak til nytt museumsbygg Odderøya

³ Formål: Mandal museum, i hovedsak til brannsikring av Andorsengården og trapper Andorsengården

⁴ Formål: D/S Hestmanden, i hovedsak til formidlingsbygg og formidling om bord

⁵ Formål: Tingvatn fornminnepark, til utstilling om, og formidling av Folkevandringstiden

B. Bundne investeringsfond

	Pr. 01.01.2024	Bruk av investeringsfond	Avsetning til investeringsfond	Pr. 31.12.2024
Avd 1 Odderøya museumshavn	0			0
Avd 2 Sjølingstad Uldvarefabrik	0			0
Avd 3 Kristiansand museum	0			0
Avd 4 Setesdalsbanen ¹	0		149 100	149 100
Avd 5 VAM Administrasjon ²	1 746 495	-273 374	11 595 522	13 068 643
Avd 6 Lista museum ¹	0		175 000	175 000
Avd 7 Mandal museum ³	0		1 750 000	1 750 000
Avd 8 Flekkefjord museum	0			0
Avd 9 Gimle Gård	0			0
Avd 10 Kanonmuseet	0			0
Avd 11 Fagseksjonen	0			0
Avd 12 D/S Hestmanden	0			0
Avd 13 Tingvatn fornminnpark	800 000	-800 000		0
Avd 14 I-ON	0			0
TOTALT	2 546 495	-1 073 374	13 669 622	15 142 743

¹ Formål: Sikringsmidler

² Formål: Administrasjonen, til nytt museumsbygg Odderøya

³ Formål: Bygningsvern

Note 8 – Lønn og godtgjørelse til ledende stillinger

Stilling	Fastlønn inkl. feriepenger	Andre godtgjørelser	Sum
Direktør/Daglig leder*	1 070 525	4 392	1 074 917
Styret		382 915	382 915

* Direktøren har samme pensjonsvilkår som øvrige ansatte i Vest-Agder-museet.

Note 9 – Godtgjørelse til revisor

Honorar eks. mva:	2024	2023	Endring
Revisjonshonorar ¹	246 350	538 700	-292 350
Bistand	27 000	22 000	5 000
Sum	273 350	560 700	287 350

¹ 2023: Herunder utgjør revisjon av EU-prosjektet "Identity On the line" kr. 325.000

Note 10 – Anleggsmidler

Anleggsmidler pr. 31.12.2024	5240050 Utstyr, maskiner og transport- midler (5 år) 5.24	5240100 Utstyr, maskiner og transport- midler (10 år) 5.24	5270000 Faste eiendommer og anlegg (ingen avskrivning)	5270200 Faste eiendommer og anlegg (20 år) 5.27	5270400 Faste eiendommer og anlegg (40 år) 5.27	5270500 Faste eiendommer og anlegg (50 år) 5.27	Totalt
Bokført verdi 31.12.23	635 956	14 048 897	300 000	10 040 517	963 378	47 837 672	73 826 420
Ansk kost 01.01.24	2 649 754	17 737 277	300 000	14 062 641	1 167 726	51 267 197	87 184 596
Tilgang	0	2 682 436	223 907	3 552 923	0	6 894 216	13 353 483
Avgang							0
Akk kostpris 31.12.24	2 649 754	20 419 713	523 907	17 615 564	1 167 726	58 161 414	100 538 078
Akk avskr 31.12	-2 213 218	-5 005 838	0	-4 652 430	-233 542	-4 130 294	-16 235 321
Årets avskr	-199 420	-1 317 458	0	-630 305	-29 193	-700 769	-2 877 146
Bokført verdi 31.12.24	436 536	15 413 875	523 907	12 963 134	934 184	54 031 120	84 302 757

Note 11 – Pensjonsforpliktelser

Vest-Agder-museet IKS har pensjonsordning for sine ansatte i Kommunal Landspensjonskasse (KLP).

De kommunale forskriftene fikk i 2002 nye bestemmelser for regnskapsføring av pensjon. Disse går i korthet ut på at de løpende utgifter i driftsregnskapet tilpasses et gjennomsnittsnivå basert på beregninger av netto pensjonskostnad. Forskjellen mellom betalt premie og netto pensjonskostnad utgjør premieavviket, som igjen gir resultateffekt.

Det er også i 2024 foretatt en aktuarberegning av premieavviket, pensjonsforpliktelsen og pensjonsmidlene.

Endring premieavvik er inntektsført i regnskapsåret. Netto driftsresultat for 2024 er styrket med den totale endringen på kr. 602 862.

Pensjonsmidlene dekker nå de fremtidige pensjonsforpliktelser, og fremkommer av post netto pensjonsforpliktelse. Dersom pensjonsmidlene overstiger pensjonsforpliktelsen beregnes det ikke arbeidsgiveravgift av netto forpliktelse. Premieavviket har en amortiseringsperiode på 1 år.

Årets netto pensjonsutgifter	Beløp i kroner	KLP
Årets pensjonsopptjening, nåverdi		4 476 440
Renteutgifter av påløpt pensjonsforpliktelse		2 701 079
Brutto pensjonskostnad		7 177 519
Forventet avkastning pensjonsmidler		-2 966 065
Netto pensjonsutgift		4 211 454
Amortisert premieavvik		902 692
Administrasjonsutgifter		165 355
Netto pensjonsutgifter inkl. adm. utgifter og amortisert premieavvik		5 279 501

Beregnet premieavvik	Beløp i kroner	KLP
Innbetalt pensjonspremie (inkl adm)		5 807 864
Administrasjonsutgifter		-165 355
Netto pensjonskostnad		-4 211 454
Premieavvik		1 431 055
Arbeidsgiveravgift (14,1%)		201 779
Premieavvik inkl arbeidsgiveravgift (14,1%)		1 632 834

Pensjonsforpliktelse	Beløp i kroner	KLP
Brutto pensjonsforpliktelse IB 1.1 - estimat i fjor		60 529 513
Estimatavvik forpliktelse IB 1.1		4 069 446
Faktisk forpliktelse 1.1		64 598 959
Årets pensjonsopptjening		4 476 440
Renteutgifter av påløpt pensjonsforpliktelse		2 701 079
Utbetalte pensjoner		-3 096 863
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12 - estimat		68 679 615
14,1% arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse		0
Pensjonsforpliktelse i balansen		68 679 615

Pensjonsmidler	Beløp i kroner	KLP
Pensjonsmidler IB 1.1 - estimat i fjor	62 170 142	
Estimatavvik midler 1.1	2 469 592	
Faktiske midler 1.1	64 639 734	
Årets forventede avkastning	2 966 065	
Årets premieinnbetaling ekskl. adm. utgifter	5 642 509	
Årets utbetaling av pensjon	-3 096 863	
Brutto pensjonsmidler 31.12	70 151 445	

Netto pensjonsforpliktelse	Beløp i kroner	KLP
Netto pensjonsmidler/ -forpliktelser	1 471 830	
Arbeidsgiveravgift, 14,1%	0	
Netto pensjonsmidler/ -forpliktelser inkl arbeidsgiveravgift	1 471 830	

Premiefond	Beløp
Innestående på premiefond 01.01.	2 067 615
Tilført premiefondet i løpet av året	1 592 025
Bruk av premiefondet i løpet av året	-845 447
Innestående på premiefond 31.12.	2 814 193

Aktive medlemmer	80
Antall pensjonister	47
Forventet avkastning	4,50 %
Diskonteringsrente	4,00 %
Forventet lønnsvekst	2,97 %
G-regulering	2,97 %
Forventet pensjonsregulering	2,20 %
AFP-uttak	Ikke oppgitt

Note 12 – Kapitalkonto

	31.12.2024	31.12.2023	Endring
Anleggsmidler	155 848 129	137 253 184	18 594 945
Langsiktig gjeld	-68 679 615	-60 529 513	-8 150 102
Ubrukte lånemidler	0	0	0
Endring i regnskapsprinsipp	0	0	0
Kapitalkonto	87 168 513	76 723 671	10 444 843

Note 13 – Aksjer og eiendeler

Selskap	Eierandel	Anskaffelses kostnad	Regnskap 31.12.2024	Regnskap 31.12.2023	Endring fra forrige år
KulturIT	0,97 %	50 000	50 000	50 000	0
KLP Egenkapitalinnskudd			1 343 927	1 206 622	137 305

Filigransarbeid på Tingvatn fornminnepark.

Note 14 – Oversikt samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner

Disposisjoner som er foretatt i samsvar med § 4-1 til § 4-4 for driftsregnskapet:

1. Netto driftsresultat	5 816 569
2. Avsetninger til bundne driftsfond	1 957 914
3. Bruk av bundne driftsfond	2 927 361
4. Overføring til investering i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	3 891 363*
5. Avsetninger til disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	1 944 901
6. Bruk av disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	5 394 251
7. Budsjettetert dekning av tidligere års merforbruk	0
8. Årets budsjettavvik (mindreforbruk før strykninger)	6 344 003
12. Strykning av bruk av disposisjonsfond	5 394 251
13. Mindreforbruk etter strykninger	949 752
17. Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond	949 752
18. Fremført til inndeckning i senere år (merforbruk).	0

Disposisjoner som er foretatt i samsvar med § 4-1, § 4-5 og § 4-6 for investeringsregnskapet:

1. Sum utgifter og inntekter eksklusive bruk av lån	8 195 770
2. Avsetninger til bundne investeringsfond	13 669 622
3. Bruk av bundne investeringsfond	1 073 374
4. Budsjettetert bruk av lån	0
5. Overføring fra drift i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	3 891 363*
6. Avsetninger til ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	0
7. Bruk av ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	0
8. Dekning av tidligere års udekket beløp	0
9. Årets budsjettavvik (udekket beløp før strykninger)	-509 114
14. Udekket beløp etter strykninger	-509 114
16. Fremført til inndeckning i senere år (udekket beløp).	-509 114

*) Overføring fra driftsregnskapet består av budsjettetert beløp kr 3.468.940 og overføring av bundne midler til bruk i investering kr 422.423.

Anne Bergit
Jørgensen som TXP
under åpningen av
Beiholdalen stasjon
i juni 2024.

Til representantskapet i Vest-Agder-museet IKS

UAVHENGIG REVISORS BERETNING FOR 2024

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Vest-Agder-museet IKS som viser et netto driftsresultat på kr 5 816 569 og fremført til inndekning i senere år kr 0. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2024, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til selskapet per 31. desember 2024, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med lov om interkommunale selskaper, budsjett- og regnskapsforskriften for IKS og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift, god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen

Ledelsen er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Agder Kommunerevisjon IKS
Postadr.: Postboks 4
4685 Nodeland
Hovedktr. Tollbodgata 37
Org.nr. 987 183 918

E-post: post@agderkomrev.no
Hjemmeside: www.agderkomrev.no
Telefon Kr.sand: 901 06 118
Telefon Evje: 977 60 455

Avd. Setesdal
Kasernevegen 19
4735 Evje

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov om interkommunale selskaper, forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Vest-Agder-museet IKS sin redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra representantskapets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsrapporten ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

Styret og daglig leders ansvar for å redegjøre for budsjettavvik

Styret og daglig leder er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at det utarbeides og iverksettes rutiner som sikrer at alle vesentlige budsjettavvik identifiseres og beskrives. Dette gjelder både beløpsmessige rammer og vedtatte premisser for bruken av bevilgningene. I årsrapporten skal kommunedirektøren redegjøre for vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra bystyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å se etter om årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet og vesentlige avvik fra representantskapets premisser for bruken av bevilgningene. Vi skal avgi en uttalelse om årsberetningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med kommunelovens regler og RSK 302 Forenklet etterlevelseskontroll av vesentlige budsjettavvik. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik i årsrapporten.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 302, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for om det foreligger avvik fra budsjettvedtak, både beløpsmessige avvik og avvik fra representantskapets premisser for bruken av bevilgningene, og om det i årsrapporten er gitt dekkende opplysninger om årsakene til avvikene. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i konklusjon om årsregnskapet i revisjonsberetningen. Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Kristiansand 27. februar 2025

Monica H. Smith-Tønnessen
Statsautorisert revisor

Årsmelding fra Vest-Agder-museet

Vest-Agder-museet ble etablert i 2006, men enkelte av avdelingene har historie tilbake til rundt 1900. I dag er museet en av de største kulturinstitusjonene på Agder. Museet arbeider i tråd med egen strategisk plan, som igjen bygger på regionale og nasjonale mål definert i Regionplan Agder 2030, stortingsmeldingen «Musea i samfunnet», FNs bærekraftsmål og ICOMs retningslinjer.

Vest-Agder-museet har en desentralisert struktur med 12 avdelinger og 19 besøksmål fra Flekkefjord i vest til Kristiansand i øst. Museet har ambisjon om å både være tydelig til stede i lokalsamfunnene og nasjonalt. Siden museets avdelinger spenner så vidt i tematikk, har museet valgt å prioritere sitt arbeid innenfor noen faglige prioriterte satsingsområder.

FAGLIGE PRIORITERINGER

Vest-Agder-museet har definert fem tematiske hovedområder i gjeldende strategiske plan: *Militærhistorie, industrihistorie, maritim historie, byggeskikk og besøksstedenes egenhistorie/lokalhistorie*. Disse faglige prioriteringene gjelder i utgangspunktet alle deler av museumsvirksomheten, dvs. solid kunnskapsproduksjon, helhetlig samlingsforvaltning, trygg ivaretaking, relevant formidling og aktiv samhandling. Vektlegging og intensiteten i arbeidet med de ulike temaene vil variere, knyttet til prosjekter og periodiske satsninger. Rollen som *aktiv samfunnsaktør* er den røde tråden og tilnærmingsmåten i alt arbeid ved Vest-Agder-museet, og museets slagord er «Vi forteller din historie».

Aktiv samfunnsrolle

Vest-Agder-museet har i en årrekke inntatt en aktiv samfunnsrolle og arbeidet i dialog med menneskene rundt oss, også om vanskelige spørsmål som fattigdom, hemmelighold og skam, nå sist i det internasjonale samarbeidsprosjektet Identity on the Line (2019-2023). I 2024 har vi ikke knyttet arbeidet med samfunnsrollen til et større prosjekt og tabubelagt tematikk, men innlemmet tankegangen bredere i museets arbeid med på ulike måter, eksempelvis:

- Økt oppmerksomhet på tilrettelegging av anlegg og formidling for folk med ulike funksjonsvariasjoner, blant annet gjennom to prosjekter støttet av Kulturdirektoratet. Det ene er et samarbeidprosjekt om formidling for blinde og svaksynte; det andre en kartlegging av tilgjengelighet ved museumsarenaene i Vest-Agder-museet. I arbeidet med ny utstilling ved Tingvatn fornminnepark har det vært en bevisst strategi å involvere ulike brukergrupper med tanke på universell utforming av utstillingen.
- Vektlegging av mer deltakelse i avdelingenes publikumstilbud: Flekkefjord har stor suksess med sine lavterskel, gratis, lørdagsåpne håndverksted for barn og voksne. Den nye Amerikautstillingen på Lista med sine taktile, sanselige formidlingsgrep har hentet inspirasjon fra Den Gamle By i Aarhus' tilbud for demente.
- Inkludering av skoleelever, eksempelvis ved Barne- og ungdomsarbeiderfag, studenter og flyktninger i arbeidspraksis, i museets virksomhet. Resultater var blant annet den norsk-ukrainske utstillingen «TORVET – byens hjerte» i Kristiansand, verksted for ukrainske kvinner i Flekkefjord og medvirkning av ungdommer i utvikling av KI-opplegg og utstilling av KI-skapte verk i Mandal.
- Involvering og medvirkning gjennom blant annet tjenestedesign vil være en naturlig del av utviklingen av nytt museumsbygg på Odderøya. Prosessen er i en oppstartsfase.

Utover disse eksemplene er Vest-Agder-museet med sine mange og spredte lokasjoner generelt opptatt av å inkludere lokalbefolkningen i museets arbeid og formidling. Det er en stor pågang av henvendelser til våre fagfolk som gjelder gjenstander, bygninger, kulturlandskap og lokale, historiske hendelser.

Uteaktiviteter på Lista museum.

Gratis årskort

Museet videreførte også i 2024 ordningen med gratis (ordinært) årskort til lavinntektsfamilier og flyktninger. Kommunene, ofte gjennom NAV eller kommunenes introduksjonsprogram, bestilte kort fortløpende gjennom hele året. Det har vært en stor økning i etterspørselen etter gratiskort. I 2024 ble det sendt ut 603 familiekort, 24 barnekort og 178 voksenkort, totalt 805 kort. I 2023 ble det sendt ut 228 årskort. I 2022 ble det sendt ut totalt 322 kort.

Militærhistorie

Aktivitet og prosjekter i 2024:

Vest-Agder-museet bidrar med innspill og rådgivning overfor offentlige og private aktører innenfor militærhistorie og kulturminnevern. Det er stor interesse og mange henvendelser fra publikum innenfor fagområdet. I tillegg bidrar museets militærhistoriker med ulike typer formidling av militærhistoriske tema på Agder, blant annet gjennom en rekke foredrag i regionen.

I 2024 har fokus vært på Odderøya. Det pågående prosjektet i haubitsanlegget (hovedsakelig bygd 1903-1918) på toppen av Odderøya er et samarbeid mellom Vest-Agder-museet, Odderøyas venner, kommune og

fylkeskommune. I 2024 ble betongsikringen i anlegget fullført. Dette var nødvendig for å gjøre tilgangen trygg for publikum. Det ble videre produsert og montert opp elleve store skilt i haubitsgangene. Arbeidet med å etablere utstilling i anlegget forsetter inn i 2025. Museets militærhistoriker arbeider med ferdigstilling av en tospråklig turguide om forsvarsverkene på Odderøya og i byens nærhet. På Kanonmuseet ble ammunisjonsvognene i rotunden i kasematten restaurert etter antikvariske prinsipper.

Industrihistorie

Aktivitet og prosjekter i 2024:

Etter et industrihistorisk aktivt utviklingsår i 2023 med etablering av Ballastbrygga industrihistoriske senter i Mandal, har 2024 vært et år for formidling og drift.

- Formidling: Ballastbrygga har gjennomført sin første publikumssesong og blitt møtt med stor interesse lokalt og blant tilreisende gjester. Også lokale bedrifter har blitt mer bevisste på egen historie gjennom kontakten med museet. Både Ballastbrygga og Sjølingstad Uldvarefabrik har formidlet industrihistorie for elever i ungdomsskolen og videregående skole, i og utenfor DKS.

Krambua på Flekkefjord museum.

- Dokumentasjon og kunnskapsproduksjon: Museet har planlagt et dokumentasjonsprosjekt i forbindelse med at meieriproduksjonen ved Tine Meierier i Kristiansand legges ned i 2025. Videre har museet startet arbeidet med overføring av Vest-Agder-museets artikler fra nettstedet Industrimuseum.no til Store Norske Leksikon (snl.no). Formidlingskanalen for industrihistorie, Industrimuseum.no, er ikke lenger tilgjengelig for publikum.
- Sjølingstad Uldvarefabrik: har utført vedlikeholdsarbeid og istandsetting av bygningsmassen, både ved fabrikken og den tilliggende Våningen. Stykkvaskemaskinen er istandsatt med midler fra Riksantikvaren og fylkeskommunen.

Maritim historie med vekt på plastbåthistorie

Aktivitet og prosjekter i 2024:

- Samlingen: 1) Vest-Agder-museet overtok formelt arkivet etter Ancas, Norges første plastbåtprodusent. Arkivet er enestående i den forstand at det gir et detaljert innblikk i plastbåtindustriens fødsel og barndom. 2) Eierskapet til et vrak fra Ny-Hellesund (datert ca. 1450) ble overført fra Norsk Maritimt

Museum til Vest-Agder-museet sommeren 2024. Vraket består av ca. 140 deler i ulik størrelse. Bakgrunnen for overtakelsen er at vraket har en stor lokalhistorisk verdi og er ønsket inn i våre samlinger med tanke på utstilling i det nye bygget på Odderøya.

- Formidling: Årets regatta ble avholdt 25. august og hadde publikumsrekord med over 1200 besøkende. På land stilte blant annet Bragdøya kystlag og Bredalsholmen dokk og fartøyvernssenter. Totalt var det rundt 30 påmeldte båter på land og til vanns. Den flytende utstillingen i museumshavna bestod sommeren 2024 av 25 plastbåter og rundt 30 trebåter.
- Kunnskapsproduksjon: Vest-Agder-museet er deltaker og bidragsyter i prosjektet om østnorske tradisjonsbåter som fikk prosjektmidler fra Kulturdirektoratet.
- Utvikling: En betydelig innsats er blitt lagt ned i planlegging og prosjektering av nytt bryggeanlegg i Odderøya museumshavn for formidling av tre- og plastbåthistorie. Anlegget vil være tilknyttet nytt formidlingsbygg for Vest-Agder-museet.
- Dialog: Museet mottar mange publikumshenvendelser når det gjelder plastbåter gjennom året. Det er spesielt stor interesse for originalt brosjyremateriell og identifisering av båter.

Bygningsvern og byggeskikk

Med utgangspunkt i våre fredede og verneverdige bygg er Vest-Agder-museet en kompetanseinstitusjon innen byggeskikk og bygningsvern. Innenfor gjeldende økonomiske rammer skal museets arbeid være knyttet til bygningsvern på egen bygningsmasse, kompetanseheving og overføring av kunnskap internt i museet.

Aktivitet og prosjekter i 2024:

I 2024 er flere prosjekter gjennomført og igangsatt. Museet har videreført samarbeidet med Tangen videregående skole og gitt veiledning i istandsetting av et uthus på Randøya i Kristiansand. Sammen med fylkeskommunen og Fortidsminneforeningen er det arrangert en kursrekke med tre samlinger for håndverkere, «Fra skog til vegg», for å øke kompetansen og bygge nettverk mellom håndverkere i regionen. Høvelkurset ble fulgt opp med en samling for viderekomne. Kristiansand museum har også arrangert en todagers spikkesamling for barnefamilier. Et større prosjekt er igangsatt med prosjektmidler fra Kulturdirektoratet (2024-2026). Vest-Agder-museet skal sammen med Aust-Agder museum og arkiv, Ryfylkemuseet og NTNU arbeide med utvikling av museene som læringsarena – for kompetansespredning og rekruttering til restaureringshåndverkerfaget.

For tiden har reparasjon og utbedring av museets egen bygningsmasse førsteprioritet. Museet har i 2024 arbeidet aktivt med istandsetting av antikvariske bygg ved de fleste av museets avdelinger. Dette er dels gjort med

egne ansatte og dels med innleide personer eller firma. Museet stiller krav om at de firmaene som skal arbeide hos oss skal ha lærlinger.

Besøksstedenes historie

Besøksstedene har et naturlig fokus på sin egen historie og historien til sine lokalområder, noe som kommer til uttrykk i utstillinger, foredrag, aktiviteter og prosjekter. I 2024 åpnet huset med «Med Junaiten i trunken» på Nordberg fort på Lista, en sanselig utstilling om det norskamerikanske Lista i etterkrigstiden. Det har i tillegg vært arbeidet med utstilling og publisasjon om folkevandringstid på Tingvatn, planlagt åpnet og lansert i 2025. Videre er arbeidet med lokalhistorisk utstilling i det nye museumsbygget i Nodeviga startet opp. Ved flere avdelinger arbeides det med å bedre publikumsfasilitetene, herunder muligheter for universell utforming.

BESØKSTALL

Publikumsrekord for tredje år på rad

Totalt besøk på Vest-Agder-museets 11 museer i 2024 var 137 855, en økning på 2,5 % fra forrige besøksrekord, satt i 2023.

Over 158 800 mennesker opplevde et av våre museer, utstillinger eller foredrag i 2024 når vi inkluderer aktiviteter på eksterne arenaer. Det er en økning på 5 % fra forrige rekord i 2023. Dette til tross for dårlig julivær på Sørlandet med en noe svak sommersesong, og at D/S Hestmanden hadde en kortere seilas og besøkte færre og mindre havner i 2024.

Besøksstall ved avdelingene

Totale publikumstall pr. avdeling	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kristiansand museum	14 418	4 189	6 253	16 044	23 674	27 387
Gimle Gård	3 100	145	1 583	2 631	4 852	2 991
Odderøya museumshavn	6 720	3 350	8 620	6 051	4 134	5 281
D/S Hestmanden – Norsk krigsseilmuseum	1 774	0	14 048	20 936	18 216	12 939
Kristiansand kanonmuseum	10 969	12 192	11 126	13 148	15 416	16 849
Setesdalsbanen	20 155	7 057	7 387	17 527	17 788	18 446
Mandal museum (inkl. Vigeland Hus og Ballastbrygga)	5 293	3 576	4 611	6 202	9 308	10 350
Sjølingstad Uldvarefabrik	8 603	6 704	5 383	9 389	9 516	8 415
Tingvatn fornminnepark og besøkscenter	3 730	1 316	1 481	2 076	3 533	1 801
Lista museum	18 375	12 872	13 353	17 157	17 537	18 006
Flekkefjord museum	9 798	5 401	6 076	8 168	10 325	15 390
Totalt fysisk besøk ved VAMs avdelinger	102 935	56 802	73 704	119 329	134 299	137 855
Formidling utenfor VAMs besøksmål	16 440	2 639	15 600	17 858*	15 722*	20 945*
Totalt	119 375	59 441	89 304	137 187	150 021	158 800

* Miles Gemini-utstillingen på Kristiansand lufthavn Kjevik – utland er ikke lagt inn i besøksstatistikken, men Avinor melder at ca. 99 000 passasjerer har passert utstillingen i 2024.

Flekkefjord museum, Mandal museum, Kristiansand museum og Kristiansand kanonmuseum har alle satt besøksrekord i 2024. Også Lista museum og Setesdalsbanen kan vise til gode besøkstall. Kristiansand museum topper besøksstatistikken i Vest-Agder-museet med nærmere 27 400 gjester. Museet har hatt godt besøk i alle skoleferier. Både Kristiansand museum og Kristiansand kanonmuseum har merket økt tilstrømning av cruisegjester året rundt. Den store økningen ved Flekkefjord museum skyldes blant annet mange foredragskvelder og satsningen «Håndverksted», et gratis tilbud med familieaktiviteter lørdager gjennom hele året.

Vest-Agder-museet har også i 2024 formidlet aktivt på arenaer utenfor museet – gjennom foredrag, vandretustillinger og ulike utstillinger i det offentlige rom.

Tallene i tabellen fanger ikke opp besøkende som bruker museets friluftsområder uten å ha løst billett. Dette er en utfordring ved avdelinger som ligger i etablerte turområder, spesielt Odderøya museumshavn, Kristiansand kanonmuseum, Kristiansand museum og Lista museum.

Gjestene

Rundt 62 % av dem som besøkte en av Vest-Agder-museets avdelinger i 2024, kom som privatpersoner, og ikke som del av en gruppe. Tallet er omtrent det samme som i 2023. Under pandemien var andelen enkeltbesøk over 85 %. Av grupper var det flest cruisegjester (13 %, hovedsakelig på Kristiansand museum og Setesdalsbanen), deretter fulgte skole/barnehagebesøk og grupper av voksne personer.

RELEVANT FORMIDLING

Vest-Agder-museets formidlingsarbeid tar utgangspunkt i prinsipper og retningslinjer nedfelt i museets formidlingsplan (justert i 2024) og i planer og strategier på de ulike virkeområdene. Utøvelse og ansvar for formidlingen ligger til den enkelte avdeling. Museet kan vise til betydelig variasjon og stor bredde i formidlingstilbud, samarbeidsformer og metoder. Koordinering og utvikling av felles formidling i Vest-Agder-museet er organisert i en avdelingsoverbyggende arbeidsgruppe under ledelse av museets formidlingsleder. Gruppen møtes månedlig på Teams og har ellers fysiske halvårsmøter i tillegg til annen, mer uformell kontakt. Høsten 2024 utarbeidet formidlingsgruppen en revidert utgave av formidlingsplanen, med virkeperiode 2025–2027.

Året har vært preget av utskiftninger og omrokinger i formidlingsgruppen. Museet har økt stillingsressursen i Mandal fra 30 til 60 prosent og fått formidler i 100 prosent på Sjølingstad Uldvarefabrik, mot tidligere 70 prosent. Fra september gikk 40 prosent av formidlingsleders stilling inn i arbeidet med nytt formidlingsbygg på Odderøya, og deler av arbeidsoppgavene ble overført til formidleren i Mandal, slik at dette ble en full stilling. På Tingvatn har arbeidet med formidling av folkevandringstid blitt styrket gjennom en prosjektstilling knyttet til prosjektet «Framtid for fortid».

Pedagogisk virksomhet

Skoler og barnehager er en prioritert målgruppe i Vest-Agder-museet, og vi tilstreber å ha et godt og relevant tilbud for denne gjestegruppa på alle nivåer, lokalt og regionalt.

Besøkstall for skole- og barnehagebesøk ved Vest-Agder-museets avdelinger (i og utenfor DKS)

Avdeling	2019	2020*	2021*	2022	2023	2024
Kristiansand museum	3800	1306	1242	1973	3987	4437
Gimle Gård	572	0	267	280	766	365
Odderøya museumshavn	468	79	126	1065	1050	519
D/S Hestmanden – Norsk krigsseilermuseum	1015	0	1048	1109	818	621
Kristiansand kanonmuseum	56	644	536	1495	466	1135
Setesdalsbanen	1230	237	0	1103	1183	1672
Mandal museum og Vigeland hus	1604	489	615	1081	1595	2265
Sjølingstad Uldvarefabrik	1493	1119	340	1675	1328	1683
Lista museum	800	300	817	1283	1618	1186
Flekkefjord museum	2792	1394	1599	3431	2058	4964
Tingvatn fornminnepark	440	32	200	299	434	116
Fagseksjonen	0	621	0	245	0	540
Totalt	14 270	6 221	6 790	15 039	15 303	19 503

* 2020 og 2021: Covid-19-pandemi.

Museet er en sentral samarbeidspartner for den fylkeskommunale kulturelle skolesekken (DKS) på kulturarvfeltet og tilbyr også noen opplegg innen visuell kunst. Den enkelte avdeling samarbeider med sin kommune om tilbudene i lokal, kommunal DKS. Etter omlegging av DKS regionalt, er det ikke lenger anledning til å tilby kulturarv til grunnskolen i alle distrikter hvert skoleår. Det innebærer at skolebesøket ved enkelte avdelinger vil variere fra år til år. Selv om museet samlet har satt rekord i antall elever/barnehagebarn på besøk i 2024 (19 503), har andelen organiserte elevgrupper i forhold til totalt besøkstall i museet sunket over tid; fra 19 % i 2012 og 2013 til drøye 12 % i 2024.

I 2024 (delt mellom skoleårene 2023/24 og 2024/25) fikk Vest-Agder-museet til sammen antatt 16 tilbud i fylkeskommunal og lokal DKS, omtrent det samme som i 2023. Museet gir også tilbud til skoler og barnehager uavhengig av DKS.

Dukketeater på Kristiansand museum.

Pedagogisk opplegg ved Vest-Agder-museets avdelinger 2024

Avdeling	Pedagogisk tilbud i 2024
Kristiansand museum	▪ Skoleturneen «Det snakker vi ikke om!», DKS for 9. og 10. trinn*. ▪ «Museumseventyret», DKS for 3. trinn i Kristiansand – på Setesdalstunet. ▪ «Byen vår før elektrisiteten kom», DKS for 2. trinn i Kristiansand. ▪ Skoleturneen «Fortellerkoffert på eventyr», DKS for småskolen. ▪ Levende teater på museet – samarbeid med visuelle og sceniske fag v/UiA. ▪ Jul i gamledager, alle aldersgrupper. ▪ Veiledning av byggfagelever i «vern gjennom bruk» og reparsjon/restaurering av et uthus, samarbeid med Tangen vgs. ▪ Tilrettelagte omvisninger for skoleklasser og barnehagegrupper på henvendelse gjennom året; blant annet samarbeid med skoler og organisasjoner for barn med spesielle behov og funksjonsvariasjoner.
Gimle Gård	▪ Ordinære omvisninger om lystgårdens historie
Odderøya museumshavn	▪ «Båten for alle», DKS for 5.–9. trinn. ▪ Eget opplegg for barnehager med presentasjon av dyr og fisk i akvariet samt barneaktivitet. ▪ Eget opplegg for videregående skole med knuter, fortøyning og overgang fra tre til plast og produksjon av plastbåter.
D/S Hestmanden	▪ «Farefull førstereis – historien om ungdommene i Nortraship», DKS for videregående skole. ▪ Basisopplegg for skolebesøk på forespørsel.
Kristiansand kanonmuseum	▪ «Krigsfangene på Møvig», DKS for ungdomstrinnet. ▪ Eget opplegg for barnehager og omvisninger for skolegrupper.
Setesdalsbanen	▪ Skole- og barnehagekjøring med opplegg på Paulen gård i juni. ▪ Tur med motorvogn med opplegg på Kringsjø stasjon, kommunal DKS.
Mandal museum og Vigeland hus	▪ Tidemand og Nielsen anno 2024. Uprøving KI med 9. trinn, februar 2024**. ▪ Hverdagslivstrening. ▪ «Gustav Vigelands barndom» for barnehagene. Vigeland hus. ▪ 17. april «Fagdag i historie» for Mandal videregående skole. ▪ «Liv og helse i Mandal før og nå» for helse og oppvekst. ▪ Kjente kunstnere fra Mandal. Kunst og håndverk, 8. trinn. Andorsengården.

Pedagogisk opplegg ved Vest-Agder-museets avdelinger 2024

Avdeling	Pedagogisk tilbud i 2024
Mandal museum og Vigeland hus	- Gustav Vigelands Mandal. Byvandring og tresnitt, 9. trinn. Vigeland hus. - Byvandring i språkopplæring. «Industrihistorie på Ballastbrygga» for 8. trinn. «Tidemand og Nielsen anno 2024» (KI), DKS for ungdomstrinnet, høst 2024**. - Førjulsaktiviteter i Andorsengården for barneskolen. - Mandalskunstnere møter kunstig intelligens. Utstillingsbesøk. - Hospitering for elever fra barne- og ungdomsarbeiderfag, Mandal vgs.
Sjølingstad Uldvarefabrik	«Det snakker vi ikke om!», skoleturné, DKS for 9.–10. trinn*. - Påskeaktiviteter for 1.–4. trinn. - Industrihistorie for ungdomsskolen. - Industrihistorie, DKS for videregående skole. - Juleverksted barneskolen, kommunal DKS.
Tingvatn fornminnepark	«Fra henrettelse til likeverd» – om utvikling av demokrati i et historisk perspektiv, i og utenfor DKS, for vgs. (tilbud, men ikke gjennomført i DKS). - Folkevandringstid i fokus med valgfritt tema: - Demokrati og medvirkning - Håndverk og ressursvett - Klassesamfunn
Lista museum	- Generelle opplegg for skoleklasser, eks. folkehøgskole og utvekslingselever. «Arkeolog for en dag», DKS for 4. trinn. «Lista i krig», DKS for videregående skole. - Barnehagebesøk på fortet. - Heldagsopplegg for videregående skole (Eilert Sundt). (DKS for 3. trinn på Hervoll mølle avlyst pga. vannmangel)
Flekkefjord museum	- Tatjana L. K. Gulbrandsen for 4. trinn, kommunal DKS. - Visuell historiefortelling – formidling av lokalhistorie gjennom fargelegging, tegning og tegneserie, 1.–4. trinn og 5.–7. trinn. - Terrassepotet – dyrking av egen mat. 1.–7. trinn. - Eplesafting – bevisst bruk av lokale ressurser (epler) til egen mat 1.–7. trinn. - Fuglekasser – bygging av egen fuglekasse i tre, 1.–7. trinn, Sunde skole. «Forelsket og foraktet» – om 2. verdenskrigshistorie og kvinner i krig, ungdomsskole og vgs. - Barnas juleutstilling «Inngangen til jul» med «Piken med svovelstikkene» – utenforskap og inkludering i juletiden; involverte fra barnehager til 7. trinn. - Historiske byvandring for ungdomsskolen, vgs. og voksenopplæringen. - Omvisninger i Christopher Beers hus (museet) for ungdomsskolen, vgs. og voksenopplæringen. - Opplegg med tema sidetiden i Flekkefjord på 1800-tallet og okkupasjonen (1940-1945).
Fagseksjonen, digitalt og andre arenaer	«Det snakker vi ikke om!», skoleturné, DKS for 9.–10. trinn*. - Digitale undervisningsopplegg i Identity on the Line-prosjektet, tilgjengelig på åtte europeiske språk, inkl. norsk: School packages – i-on.museum

* «Det snakker vi ikke om!» formidles som skoleturné gjennom DKS 2023-2024, samarbeidsprosjekt mellom fire formidlere i museet. ** «Tidemand og Nielsen anno 2024» var Vest-Agder-museets utviklingsprosjekt i 2024, med bruk av ny teknologi (KI), høy grad av involvering av ungdom i utviklingen og tilegning av ny kompetanse.

Nye utstillinger

Årets store utstillingsprosjekt var «Med Junaiten i trunken» på Nordberg fort, som åpnet til sommersesongen 2024. Utstillingen handler om arbeidsvandringen fra Lista og nabokommunene til

Amerika i mellom- og etterkrigstiden. Publikum inviteres inn i et norskamerikansk hjem og kan på egenhånd med audioguide oppleve huset gjennom gjenstander, ting som kan berøres, lukt, musikk og hørespill.

*KI-generert bilde inspirert av Adolph Tidemands
Haugianerne, Mandal museum.*

*«Med Junaiten i trunken», ny permanent, taktil utstilling
om det norskamerikanske Lista.*

Nye utstillinger i 2024

Avdeling	Nye utstillinger i 2024
Odderøya museumshavn	▪ Flytende sommerutstilling med 25 klassiske plastbåter og rundt 30 trebåter. ▪ Åpen konteiner med filmformidling av kaperhistorie og Kristiansand havn 1830, sommersesongen. ▪ «TORVET – byens hjerte», utendørs fotoutstilling med bilder fra Kristiansand og Kyiv. Andre utstillingssted, sommeren 2024 (se under).
D/S Hestmanden - Norsk krigsseilmuseum	▪ Utstilling om bord med innlånte gjenstander: «Shetlandsgjengen», åpnet 19. juni. ▪ Ny utstilling om skipets historie i Hestmandens nåværende hjemmehavn, Bredalsholmen Dokk og Fartøyvernssenter; helårsåpent, også når Hestmanden er på seilas eller ikke er tilgjengelig. Åpnet høsten 2024.
Mandal museum og Vigeland hus	▪ «Årets kunstner» i Galleriet i utstillingen «Mandal – der elv møter hav»: Billedkunstneren Gerd Sellereite, åpnet 1. juli. ▪ «Båtmodellutstillinga» på Ballastbrygga industrihistoriske senter. Produsert av Mandals Trebåt og Motorforening med gjenstander bl.a. fra Mandal museum, fast utstilling. ▪ «Mandalskunstnere møter kunstig intelligens», KI-bilder laget av elever på ungdomstrinnet, førjulsutstilling. ▪ Pyntede juletrær i Andorsengården og Vigeland hus: Kristtorn – Spangereid ca. 1900 og Gustava Kiellands tre, 1840, pyntet etter historiske oppskrifter, desember.
Sjølingstad Uldvarefabrik	▪ «Danske designklassikere kledd i stoffer fra Sjølingstad Uldvarefabrik», samarbeid med Lille Danske. Sommerutstilling. ▪ «Vevd fargeglede», utstilling av gamle sengetepper fra Vest-Agder, september–november.
Tingvatn fornminnepark	▪ Miniutstilling om folkevandringstid.
Lista museum	▪ «Med Junaiten i trunken», ny permanent, taktil utstilling om det norskamerikanske Lista, åpnet 9. juni på Nordberg fort. ▪ «Dører», museets årlige sommerutstilling med gjenstander fra samlingen. Kunstutstillinger i Rødbygget: ▪ «Tvungen tråd», Vibeke Andersen og Camilla Løken Hill, januar–mars. ▪ Minneutstilling, Sven Wilhelmsen, mars–juni. ▪ «Kunstnere i Lister», juli–august. ▪ «Jerusalem», Martin L. Haarr, august–oktober. ▪ «Kunst og kitsch», klassisk og moderne kunst sammen med folkekunst og kitsch, november–desember.

Nye utstillinger i 2024

Flekkefjord museum	▪ «Tatjana L. K. Gulbrandsen», DKS-utstilling av elever på 4. trinn, februar. ▪ «Forelsket og foraktet. Norske kvinner – tyske soldater», vandreutstilling produsert av Oslo Museum, mars. ▪ «Flekkefjords friluftsliv, 1880–2020», sommerutstilling i samarbeid med Flekkefjord og Oplands Turistforening. ▪ «Mørkets museum», Christopher Beers hus og Sjøbuene som spøkelseshus. ▪ «Inngangen til jul», barnas juleutstilling i samarbeid med kommunens grunnskoler og barnehager, desember.
Andre arenaer (fysiske og digitale)	▪ «TORVET – byen hjerte», utendørs fotoutstilling på Øvre torv i Kristiansand med 20 historiske bilder fra Kristiansand og Kyiv og tekster på norsk, ukrainsk og engelsk. Samarbeid med Historisk museum i Kyiv, april–mai. ▪ Utstilling i haubitsgangene på Odderøya (del I), elleve store skilt med foto og tekst om Odderøyas militærhistorie, montert høsten 2024. ▪ Historisk juletreutstilling i Rådhuskvartalet med to nye innslag: «Sogneprest Seips juletre fra Åseral 1886» og «Juletre på budsjett», i samarbeid med Kristiansand kommune, desember (4100 besøkende). Utstillinger fra Vest-Agder-museet med samarbeidspartnere på vandring i 2024: ▪ «Det snakker vi ikke om! Familiehemmeligheter etter krigen» besøkte Maihaugen på Lillehammer (mars–september) og Røros-museet (september 2024–2025) etter Stiklestad nasjonale kultursenter. ▪ «Agderbilder – vårt fotografiske minne», utendørs lyktestolpeutstilling med 90 fotografier, samarbeid med AAm/Setesdalsmuseet, vist på Rysstad juni–september. ▪ Roll-up-utstillingen (21 bannere) til «Identity on the Line» utlånt til Migrasjonsmuseet i Brussel, mai 2024. ▪ Åtte utstillinger på DigitaltMuseum (DigitaltMuseum): Seks digitale utstillinger med undervisningsplansjer fra museets samling: «Ville dyr», «Historiske steder og scener», «Tekstil og teknikk», «Infografisk formidling», «Mat fra hele verden» og «Lisbeth Bergh». Videre er det laget en utstilling om «Draktsølv fra Agder» og en med gjenstander fra «Quartfestivalen».

Også arbeidet med ny basisutstilling om folkevandringstid på Tingvatn og prosjektering av museumshavnområdet, «Vannspeilet», på Odderøya har preget arbeidsåret i museet. Årets store nyhet var fullfinansieringen av Vest-Agder-museets nye formidlingsbygg på Odderøya. Prosjektet vil legge beslag på store ressurser på utstillingsfeltet i museet i den kommende fireårsperioden.

I tillegg til de store satsningene har det vært flere små og litt større utstillinger på avdelingene i løpet av året. Oversikten under viser kun nyproduserte og temporære utstillinger i 2024. Etablerte utstillinger og utstillinger under produksjon er følgelig ikke med her. Listen viser 38 oppføringer, store og små, kunst og kulturarv, ute og inne, fysiske og digitale. Det er en liten økning på tre utstillinger sammenliknet med 2023 og 2022.

Digital formidling og kommunikasjon

Vest-Agder-museet formidler og tilgjengeliggjør kunnskap, opplevelser og samlinger i ulike kanaler på nettet. Museet arbeider også med digitale virkemidler i formidlingen i utstillinger, landskap og pedagogiske opplegg.

Temastoff og utstillinger på nett

- Vestagdermuseum.no: Hovedkanalen for formidling av historisk innhold digitalt er museets egne nettsider (ca. 435 000 sidevisninger i 2024), som spres videre via sosiale medier. Det produseres jevnlig artikler om ulike tema knyttet til museets faglige satsningsområder, besøksmål og samlinger.
- DigitaltMuseum (DigitaltMuseum): Over 13 000 gjenstander fra museets samling er tilgjengelig – 1346 lagt ut i 2024; åtte nye temautstillinger (se utstillinger over) og fem nye artikler publisert.

- Agderbilder: Vest-Agder-museet drifter bildedatabasen Agderbilder.no med 99 000 historiske bilder fra ulike arkiver i regionen tilgjengelig på nett pr. 31.12.24. Fotodatabasen hadde totalt 516 000 visninger av bilder i løpet av året.
- YouTube: Åtte filmer på Vest-Agder-museets kanal (Vestagdermuseum IKS - YouTube): To om Kanonmuseet (også med engelsk teksting), om veteranbåtregattaen PLASTIKK 2024, om bygningsvern på Kristiansand museum og om dokking av Hestmanden på Bredalsholmen.
- Identity on the Line: Det internasjonale samarbeidsprosjektet om langtidsvirkninger av krig og migrasjon er avsluttet, men den omfattende digitale formidlingspakken på <https://i-on.museum/> vil være operativ til 2028. I-ON-prosjektet har også en egen YouTube-kanal Identity On the Line - YouTube

Andre nye, digitale formidlingsopplevelser i 2024

- Tidemand og Nielsen anno 2024: Vest-Agder-museets digitale utviklingsprosjekt i 2024 foregikk på Mandal museum. Ved hjelp av kunstig intelligens har skoleelever gjenskapt og nytolket malerier i museets kunstsamling. Museet har innhentet ny kunnskap om digital tilrettelegging og KI-verktøy og benyttet aktiv

involvering fra flere testklasser i forkant av DKS-gjennomføring. Ca. 900 elever har deltatt. Nesten 1000 bilder ble laget og vist på utstilling til slutt.

- Virtuelt museum med utstillingen «Ukrainske håp»: Fotoutstilling med 15 historier fra ukrainske flyktninger i Norge, animert inn i Vest-Agder-museets planlagte formidlingsbygg på Odderøya i Kristiansand: Virtuelt museum - Ukrainian hope - Vest-Agder-museet (vestagdermuseum.no) åpnet i 2023. I 2024 har 541 personer «besøkt» utstillingen.
- D/S Hestmanden: Presentasjonen av krigsseilerregistret om bord på D/S Hestmanden har gjennomgått en oppgradering og er gjort mer brukervennlig i 2024.
- Formidlingsapper (Useem): Tabellen viser antall ganger i løpet av året appen er åpnet:

	2021	2022	2023	2024
Kristiansand kanonmuseum:				
MuseumsMysteriet (for barn)	592	450	765	944
Tingvatn fornminnepark:				
Museumsguide på fornminnefeltet	104	138	281	267

Arrangementer 2024

Listen viser store og små arrangementer i regi av Vest-Agder-museets avdelinger – alene eller i samarbeid med

andre. Det har vært en stor økning i aktivitet i museet. Oversikten viser over 200 oppføringer – mot 183 i 2023, 150 i 2022 og 108 i 2021.

Arrangementer 2024

JANUAR

Dato	Arrangement	Sted
6. og 16. jan.	Kinofilmen «Anna»; åpent på Ballastbrygga industrihistoriske senter	Ballastbrygga, Mandal
16. jan	Foredragskveld: «Min fars kamp under og etter krigen» ved Jan Jørg Tomstad	Flekkefjord museum
23. jan.	«Paula Messel – fra fyr til komfyr», foredrag ved Mandal museum	Skjernøy helselag
26. jan.	«Mandal, kvinnebyen», foredrag på Damenes aften for Mandal menighet ved Mandal museum	Kirkesenteret, Mandal
28. jan.	Utstillingsåpning: «Tvungen tråd» med Vibeke Andersen og Camilla Løken Hill. Åpen 28.1–17.3	Nordberg fort
25. jan.	Historier i et museum: «Eksporten av naturis fra Norge 1850-1920», foredrag ved Eivind Bagle, NMM	Odderøya museumshavn
31. jan.	Torsdagskveld på fortet: «Bilder fra Lista under krigen», foredrag ved Leif Tore Hellang	Nordberg fort

Arendal Borgerlige Militaire på sesongåpning
av Gimle Gård, juni 2024. Foto: Hege Solli

Arrangementer 2024

FEBRUAR

Dato	Arrangement	Sted
3.–24. febr.	Håndverksted for barn og voksne hver lørdag (4)	Flekkefjord museum
2.–4. febr.	Kurs i dekorasjonsmaling	Odderøya museumshavn
5. febr.	«Fenomenet Paula Messel», foredrag v/B. Sørensen, Lindesnes historielag i samarbeid m/Mandal museum	Vigeland
9. febr.	«Gjendine og Jørgine», Farsund Folk Festival	Nordberg fort
19. febr.	Vinterferieaktivitet: Tangtrykk	Odderøya museumshavn
19.–25. febr.	Vinterferieåpent	Kristiansand kanonmuseum
19.–24. febr.	Vinterferierebus og gratis inngang hver dag i ferien	Kristiansand museum
20.–23. febr.	Vinterferieaktiviteter for hele familien	Sjølingstad Uldvarefabrik
20.–22. febr.	Vinterferieåpent med skattejakt på Gimle	Gimle Gård
21. og 24. febr.	Vinterferieaktiviteter på Ballastbrygga industrihistoriske senter	Ballastbrygga, Mandal
22. febr.	Vinterferieverksted	Nordberg fort
23. febr.	Museumsaften: «Spinnehjul – en systematisk tilnærming», foredrag ved Siv Kristoffersen	Tingvatn fornminnepark
23.–25. febr.	Vinterviking 2024 – en møteplass for levende historieformidling	Tingvatn fornminnepark
24. febr.	Utstillingsåpning, «Barnas Tatjana». Åpent fram til 2.3	Flekkefjord museum
29. febr.	Torsdagskveld på fortet: «Arkeologi på Lista og Agder», foredrag ved fylkesarkeolog Theodor Lothe Brun	Nordberg fort
29. febr.	Historier i et museum: «Polarpionerene fra Sørlandet», foredrag ved Yngve S. Kristensen, KUBEN	Odderøya museumshavn

MARS

Dato	Arrangement	Sted
2.–30. mars	Håndverksted for barn og voksne hver lørdag (5)	Flekkefjord museum
5. mars	Åpning av vandreutstillingen «Forelsket og foraktet». Åpent fram til 23. mars	Flekkefjord museum
6. mars	Museumspedagogisk fagdag på Agder	Sjølingstad Uldvarefabrik
8. mars	«Samholdets superkrefter», 8. mars-arrangement	Nordberg fort
9. mars	Kulturskolelørdag	Nordberg fort
Mars	Kurs i flaskeskutebygging	Listeskøyta Kystkultursenter
8.–10. mars	Helgekurs i sølvarbeid (rosesølje) i regi av venneforeningen	Tingvatn fornminnepark
16. mars	Vårryddedagen – ryddeaksjon i museumshavna	Odderøya museumshavn
19. mars	«Påske. Folkelige tradisjoner – og tro», foredrag for Y's Men Mandal ved B. Sørensen, Mandal museum	Kirkesenteret, Mandal
20. mars	Vårfestspillene: Kammermusikk på Gimle, konsert med UiA-studenter	Gimle Gård
21. mars	«Forelsket og foraktet», foredrag og omvisning ved Jeff Olson	Flekkefjord museum
22. mars	Museumsaften: «En Rygh'ende aften – om gårdsnavn, etymologi og alder», foredrag ved Olav Flottorp	Tingvatn fornminnepark
23. og 24. mars	Påskeaktiviteter på Vigeland hus	Mandal museum
23.–24. mars	Bypåske med barneverksted, eventyrfortelling og eggjakt	Kristiansand museum
24.–26. mars	Påskeaktiviteter for hele familien	Sjølingstad Uldvarefabrik
24. mars	Påskemarked og påskeverksted	Nordberg fort
25. mars	Påskeferie i museumshavna: «Livet i fjæra og i sjøen»	Odderøya museumshavn
25.–26. mars	Påskeferieåpent med barneomvisninger	Gimle Gård
26. mars	Foredragskveld: «Henrettelsen av Guri Øvstefjellså», foredrag ved Jeff Olson	Flekkefjord museum
28. mars	Utstillingsåpning i samarbeid med Galleri Lista Fyr: «Sven Wilhelmsen, Minneutstilling». Åpen: 28.3 – 30.6	Nordberg fort

Håndverksted på Flekkefjord museum.

Langfjæredagen markeres i Odderøya museumshavn.

APRIL

Dato	Arrangement	Sted
6. april	«Forvaltning av folkedraktmateriale», foredrag ved Mandal museum på Vest-Agder Husflids 100-årsjubileumsseminar	Husfliden, Mandal
6. april	Markering av Langfjæredagen med middag i fjæra	Odderøya museumshavn
6.-27. april	Håndverksted for barn og voksne hver lørdag (4)	Flekkefjord museum
11. april	Håndverkerkafé i samarbeid m/fylkeskommunen, om tradisjoner og materialkvalitet ved Steinar Moldal	Håndverkeren, Kristiansand
13. april	Utstillingsåpning: «Torvet – byens hjerte» og norsk-ukrainsk konsert	Øvre torv/Rådhuset, Kristiansand
15. april	«Slangene på fortet», foredrag ved forsker Beate Strøm Johansen, Naturmuseum og botanisk hage, UiA	Kristiansand kanonmuseum
16. april	«Flekkefjord sykehus i 250 år», foredrag ved Knut S. Bakken	Flekkefjord museum
18. april	Terrengkarusellens museumsløp	Kristiansand museum
9. april	«Tyskerne sikter på Flekkefjord», foredrag ved Ole Z. Torkildsen	Flekkefjord museum
25. april	«Matløst land kan ikke verges», foredrag ved Nils J. Drivdal. Flekkefjord historielag i samarbeid m/museet	Flekkefjord museum
26. april	Museumsaften: «Militæranlegget på Tingvatn», foredrag ved Eilef Refsnes	Tingvatn fornminnepark
26. april	«Fenomenet Paula Messel», foredrag v/Mandal museum	Holum historielag
25. april	Historier i et museum: «Min fars kamp under og etter krigen», foredrag ved Jan Jørg Tomstad	Odderøya museumshavn
30. april	«Kristiansand som sjøfartsby», foredrag ved Trond Bjerkås, UiA.	Kristiansand museum

MAI

Dato	Arrangement	Sted
1. mai	«Flekkefjord Håndverkerforening og arbeiderbevegelsen», foredrag ved Jeff Olson	Flekkefjord museum, Børsen
4. mai	«Vårslipp» på Ballastbrygga industrihistoriske senter	Ballastbrygga. Mandal
5. mai	Levende museum med teaterstudenter v/UiA	Kristiansand museum
8. mai	«Motstandskjemperne Njaa og Rasmussen», foredrag ved Eivind Stø	Flekkefjord museum
9.-11. mai	Åpent aktivitetshus i.f.m. åpning av Kunstsilo	Odderøya museumshavn

Kammerkonsert på Gimle gård.

"Oldemors hage", foredrag på Kristiansand museum.

MAI

Dato	Arrangement	Sted
10. mai	Treff for (70) folkemusikere fra Skandinavia og Skottland	Nordberg fort
12. mai	«Vi lader opp til 17. mai», søndagsåpent med flaggverksted og sekkeløp	Kristiansand museum
13. mai	Krigsseilernes dag. Arr. med D/S Hestmanden, ARKIVET og Agder Krigsseileres Minneforening	ARKIVET freds- og menneskerettighetssenter
20. mai	Krigsseilerrekviem. Lukket arrangement om bord	D/S Hestmanden
17. mai	«17. mai på museet», åpne utstillinger og historiske leker i Andorsengården	Mandal museum
19. mai	«Pinse på friluftsmuseet» med maling av sommerbilder	Kristiansand museum
21. mai	«Flekkefjord på seierspallen, 1530-2024», foredrag ved Jeff Olson	Flekkefjord museum
22. mai	«Oldemors hage», foredrag ved Per Arvid Åsen	Kristiansand museum
24. mai	Museumsaften: Foredragskveld på Bjørnevåk i samarbeid med Agder fylkeskommune	Tingvatn fornminnepark
24.-26. mai	«Bjørnevåk» – Jernalderting	Tingvatn fornminnepark
25. mai	Kammerkonsert: «London 1790»	Gimle Gård
30. mai	Historier i et museum: «Sørrendingene som gikk i tysk tjeneste», foredrag ved Eirik Veum	Odderøya museumshavn
31. mai	Boklansering «Vevd fargeglede – sengetepper i Vest-Agder» i Andorsengården	Mandal museum

JUNI

Dato	Arrangement	Sted
1.-2. juni	Odderøya Open	Odderøya museumshavn
2. juni	Vest-Agder-museets store museumsdag. Inkl. foredrag ved Sjømannskirken, forestilling ved Kulturskolen og utstillingsåpning «Friluftsliv i Flekkefjord».	Flekkefjord museum
2. juni	«Romeo og Julie/Midtsommernattsdrøm», forestillinger ved Flekkefjord kulturskole	Flekkefjord museum
2. juni	Søndagsåpent med sekkeløp i Bygada	Kristiansand museum
2. juni	Den store kanondagen 2024	Kristiansand kanonmuseum

«Sild og jårple» på Lista kystkultursenter.

Verkstedaktiviteter på Vigeland hus.

JUNI

Dato	Arrangement	Sted
2. juni	Museets dag på Midthasseltunet med tema «Amerikautvandringen på 18- og 1900-tallet»	Lista museum, Vanse
3. juni	«Esther Øysteinsland - hushjelp og motstandskvinne», foredrag ved Anna Aase Ugland i Fl.fjord historielag	Flekkefjord museum
4. juni	«Reidar Myhre – Motstandsbevegelsens «Edderkopp», foredrag ved Sigurd Myhre	Flekkefjord museum
7. juni	Seaweed-festivalen: «Tang og tare som mat»	Odderøya museumshavn
8. juni	Konsert med Earling Nikolaisen, piano, og Lasse Bergmann, trompet. Samarbeid m/Klassisk Flekkefjord	Flekkefjord museum
9. juni	Åpning av ny Amerikautstilling: «Med Junaiten i trunken»	Nordberg fort
15 juni–7. sept.	Sesongkjøring på Setesdalsbanen	Setesdalsbanen
11.–13. juni	Skole- og barnehagekjøring til Paulen gård	Setesdalsbanen
13. juni	Shantykonsert og foredrag i kaféhagen	Kristiansand museum
15. juni	«Sild og jårple»	Lista kystkultursenter
15. juni	Boklansering: «Kongens elskerinne – Cassandra Bonde» av Roger Tronstad	Gimle Gård
15. juni	Åpning av sommerutstillingen med danske designklassikere kledd i stoffer fra Sjølingstad	Sjølingstad Uldvarefabrik
16. juni	Åpning av ny holdeplassbygning for Beihøldalen st.	Setesdalsbanen
16. juni	Pollinatortelling i museumsenga i regi av La humla suse	Kristiansand museum
17. juni–18. aug.	Sommersesong med åpent hver dag på Nordberg fort med omvisninger og aktiviteter. Listeskøyta kystkultursenter åpent fra 25. juni	Lista museum
19. juni–18. aug.	Sommersesong med omvisninger onsdag–søndag	Tingvatn fornminnepark
20. juni–15. aug.	Sommeråpent i Andorsengården, Vigeland hus og på Ballastbrygga med utstillinger, omvisninger og verkstedsaktiviteter	Mandal museum
20. juni–20. aug.	Sommeråpen museumsfabrikk med sommerutstilling, omvisninger og aktiviteter.	Sjølingstad Uldvarefabrik
22. juni	Arendal Borgerlige Militaire besøker Gimle med dans, utstyr og antrekk fra empiretiden	Gimle Gård
22. juni–18. aug.	Sommeråpent med omvisninger	Gimle Gård

Lammeslipp på Sjølingstad Uldvarefabrik.

Åpent skip, D/S Hestmanden.

JUNI

Dato	Arrangement	Sted
22. juni–18. aug.	Sommeråpent i museet og Krambua med omvisninger, byvandring og aktiviteter	Flekkefjord museum
23. juni	«Sankthans i Mandal», foredrag ved B. Sørensen. Arr. på Risøbank i samarbeid med Mandal museum	Risøbank, Mandal
22. juni–18. aug.	Sommersesong med omvisninger, dyremating og barneaktiviteter hver dag	Kristiansand museum
22. juni	Ukrainsk dag på Kristiansand museum, i samarbeid med Norsk-ukrainsk organisasjon.	Kristiansand museum
22. juni	Lammeslipp på Sjølingstad	Sjølingstad Uldvarefabrik
23. juni–18. aug.	Sommeråpent i museumshavna med utstillinger og maritime aktiviteter; ny utstilling med film i container	Odderøya museumshavn
25. juni	«Da sjørøverne ble byfedre: Kapertiden i Flekkefjord, 1810-14», foredrag ved Jeff Olson	Flekkefjord museum
27.–29. juni	Åpent skip med Kanon Produksjons teaterforestilling «Det heldige skipet».	D/S Hestmanden, Stavanger
29. juni	Slåttedag	Kristiansand museum
29. juni	Foredrag om bord ved Anne Tove Austbø, Stavanger maritime museum	D/S Hestmanden, Stavanger

JULI

Dato	Arrangement	Sted
1.– 2. juli	Åpent skip med Kanon Produksjons teaterforestilling «Det heldige skipet»	D/S Hestmanden, Sandnes
10.–30. juli	Skattejakt for barn tirsdager i juli	Gimle Gård
4.–6. juli	Skudefestivalen: Åpent skip med Kanon Produksjons teaterforestilling «Det heldige skipet».	D/S Hestmanden, Skudneshavn
7. juli	Utstillingsåpning sommerutstilling: «Kunstnere i Lister» i samarbeid med Farsund kunstforening	Nordberg fort
Juli	Veteranbusstur fra Ballastbrygga industrihistoriske senter til Sjølingstad Uldvarefabrik annenhver helg	Sjølingstad Uldvarefabrik
7.–28. juli	Søndagsåpent i juli på redningsstasjonen, skolemuseet og friluftsmuseet i Vanse	Lista museum
8. juli	Åpent skip i Rekefjord	D/S Hestmanden, Rekefjord

Fra forestillingen Tussa på Tunet på Kristiansand museum.

JULI

Dato	Arrangement	Sted
8.-31. juli	«Tussa på tunet og den rampete geita» – vandreteater	Kristiansand museum
9. juli	«Holocaust i Agder», foredrag ved Jeff Olson	Flekkefjord museum
10.-25. juli	Forestillingen «Reisen på Gimle» (12 visninger)	Gimle Gård
12. juli–4. aug.	Sesongåpent skip på Bredalsholmen, Kristiansand	D/S Hestmanden
13. juli	«Snartemo i høvdingenes tid», naturlostur for alle	Tingvatn/Snartemo
20. juli	Borgvandring til Åbestad, naturlostur	Tingvatn/Åbestad

AUGUST

Dato	Arrangement	Sted
6. aug.	«Flekkefjords siste henrettelse: Guri Øvstefjellså, 1754», foredrag ved Jeff Olson	Flekkefjord museum
8.–10. aug.	Åpent skip på Skalldyrfestivalen i Mandal	D/S Hestmanden, Mandal
8.–11. aug.	Skalldyrfestivalen: Gratis inngang på museet	Mandal museum
9. aug.	Kongens fortjenstmedalje til Trygve Langfeldt. Lukket arrangement med medaljeseremoni om bord	D/S Hestmanden, Mandal
12.– 16. aug.	Arendalsuka. Fire arrangementer om bord i samarbeid med Museumsforbundet	D/S Hestmanden, Arendal
15. aug.	Arendalsuka: «Seks historier om demokrati på 60 minutter», speedforedrag fra VAM og AAMA	D/S Hestmanden, Arendal
16. aug.	Trio Tragder (folkemusikk fra austfylket). Gratiskonsert på Setesdalstunet	Kristiansand museum
17.–18. aug.	Spikkedager for store og små	Kristiansand museum
18. aug.	Den store museumshelga i Vennesla. Aktivitet på Røyknes og Paulen gård	Setesdalsbanen

JULI

Dato	Arrangement	Sted
18. aug.	Den store familiedagen med dokketeater, spikkeverksted, ponniridning m.m.	Kristiansand museum
20. aug.	«Kvinner i krig», foredrag ved Lena Sannæs og Anna Aase Ugland	Flekkefjord museum
24. aug.	Den ukrainske nasjonaldagen, kulturarrangement	Flekkefjord museum
25. aug.	Utstillingsåpning i samarbeid med Galleri Lista Fyr: «Jerusalmen», Martin L. Haarr	Nordberg fort
25. aug.	PLASTIKK 2024 – regatta for klassiske plastbåter	Odderøya museumshavn
29. aug.	Historier i et museum: Om fyr, foredrag ved Jo van der Eynden og J. R. Jore	Odderøya museumshavn
30. aug–1. sept.	Helgekurs i sølvarbeid (slangesølje) i regi av venneforeningen	Tingvatn fornminnepark
31. aug.	Kristiansand Kammermusikkfestival: «Cellisimo»	Gimle Gård

SEPTEMBER

Dato	Arrangement	Sted
1. sept.	Kristiansand kammermusikkfestival: Solokonsert med Kjetil Bjørnstad	Gimle Gård
7. sept.	Lista fuglefestival, foredrag ved Axel Thorenfeldt	Nordberg fort
8. sept.	Sensommerkonsert på Gimle med sopran Solveig Bellmann Mathisen m.fl.	Gimle Gård
10. sept.	Foredrag om Sørlandske hovedvei ved Tore H. Wiik	Sjølingstad Uldvarefabrik
11. sept.	Gratis visning av filmen «Anna» ved Mandals Trebåt og Motorforening	Ballastbrygga, Mandal
Sept.–okt.	Håndverksted for barn og voksne hver lørdag i september og oktober (8)	Flekkefjord museum
17. sept.	«Marna, Marnar, Marnardal» historiekveld med foredrag av Rune Røstad (UiA)	Ballastbrygga, Mandal
21. sept.	«Vevdag» med foredrag ved Silje E. Johannessen og Nanne Støhlmacher, utstilling og omvisning	Sjølingstad Uldvarefabrik
26. sept.	Historier i et museum: Den norske flytrafikken under 2. verdenskrig, foredrag v/S. Zernichow, ARKIVET	Odderøya museumshavn
26. sept.	Torsdagskveld på fortet: «Hvor ble fraktefartøyene av?», foredrag ved Hans Kristian Hansen	Nordberg fort
28. sept.	«Sild og jårple»	Listeskøyta Kystkultursenter
28. sept.	Eplesafting i museumshagen	Flekkefjord museum
30. sept.	Eplesafting i museumshagen	Flekkefjord museum
30. sept.–4. okt.	Høstferieaktiviteter i museumshavna	Odderøya museumshavn

OKTOBER

Dato	Arrangement	Sted
1. okt.	Høstferieverksted	Nordberg fort
3. okt.	«USA foran skjebnevalget», foredrag ved Eva Bratholm og Joar Hoel Larsen	Nordberg fort
1. og 3. okt.	Høstferieaktiviteter på Vigeland hus	Vigeland hus, Mandal
1. og 4. okt.	Høstferieaktiviteter: potettrykk og aktivitet i bakstehuset	Kristiansand museum
1.–4. okt.	Høstferieaktiviteter for hele familien (Agder)	Sjølingstad Uldvarefabrik
2. og 3. okt.	Høstferiearrangement: Spøker det på Gimle?	Gimle Gård
5. okt.	«Strikkanon-dagen»: Barnas dag i høstferien. Åpent hele uka	Kristiansand kanonmuseum
8. okt.	«Vi må aldri glemme!», foredrag ved Arne Eilertsen	Flekkefjord museum
8. okt.	Besøk av forsvarsminister Bjørn Arild Gram – foredrag og omvisning om bord	D/S Hestmanden

Helgekurs i sølvarbeid på Tingvatn fornminnepark.

Høstferieaktiviteter på Sjølingstad Uldvarefabrik.

OKTOBER

Dato	Arrangement	Sted
8.–11. okt.	Høstferieaktiviteter for hele familien (Rogaland)	Sjølingstad Uldvarefabrik
19. okt.	«Lære å synge rent», konsert og foredrag ved L. Haugeland, H. Gautefald og J. Olson	Flekkefjord museum
19. –20. okt.	Cluedo på Gimle Gård ved Vågsbygd vgs.	Gimle Gård
20. okt.	Konsert med KorMix	Nordberg fort
25. okt.	"EIN GAMMEL EIN A' FARSES. Felespill vest på Agder", konsertkåseri med Ånon Egeland og Lucy Moffatt	Tingvatn fornminnepark
22. okt.	Historielagsmøte: «Klinkbygde båter» ved båtbygger Svein Walvick.	Ballastbrygga, Mandal
28. okt.	«Fenomenet Paula Messel», foredrag v/Mandal museum	Spangereid helselag
29. okt.	«Flekkefjords siste henrettelse: Guri Øvstefjellså, 1754», foredrag ved Jeff Olson	Flekkefjord museum
26.–31. okt.	Mørkets museum – aktiviteter og utstilling for barn	Flekkefjord museum
31. okt.	Historier i et museum: «Forsvaret av Kristiansandsfjorden», foredrag ved Endre Wrånes	Odderøya museumhavn
31. okt.	Torsdagskveld på fortet: «Christian IIs flåte», foredrag ved Håkon Reinertsen	Nordberg fort

NOVEMBER

Dato	Arrangement	Sted
3. nov.	Utstillingsåpning i Rødbygget: «Kunst og kitsch»	Nordberg fort
9. –23. nov.	Håndverksted for barn og voksne, gratis lørdagsaktiviteter	Flekkefjord museum
November	To helgekurs i sølvarbeid (maljebånd fra Eiken) i regi av venneforeningen	Tingvatn fornminnepark
9.–10. nov. og 15. des.	Redesign på Ballastbrygga. Samarbeid med Buen kulturhus	Ballastbrygga, Mandal
14. nov.	Arkeologikafé: «Hekseprosessene på Agder», foredrag ved Susanna L. Årby, Kristiansand museum	Teateret, Kristiansand
15. nov.	Museumsaften med boklansering: «Gamal byggeskikk i Eiken sokn» av Torfinn Normann Hageland	Tingvatn fornminnepark
17. nov.	Kveldsvandring på Kanonmuseet	Kristiansand kanonmuseum
19. nov.	«Juleskikker», foredrag ved B. Sørensen. Mandal historielag/Risøbank IKS i samarb. m/Mandal museum	Risøbank, Mandal

"Oransje dager" markeres på Mandal museum.

Julemarked og juleverksted på Nordberg fort.

NOVEMBER

Dato	Arrangement	Sted
23. nov.	«Gimlefyrd», sang og formidling med Sissel Sødal m.fl.	Gimle Gård
24. nov.	Pepperkakebaking	Tingvatn fornminnepark
24. nov.	«Jul på Gimle» – åpent førjulsarrangement	Gimle Gård
25. nov.	«Oransje dager»-markering i samarbeid med Mandal Soroptimistforening i Andorsenhaven	Mandal museum
25. nov.	«Bestefars bunker – hvorfor krigen ikke slipper taket», foredrag ved Kathrin Pabst	Gimle Gård
27. nov.	«Fenomenet Paula Messel», foredrag ved B. Sørensen på Mandal husflidslags 100-årsjubileumsfest	Mandal
28. nov.	Historier i et museum: «Sesongavslutning», fem konservatorer om ulike historiske tema	Odderøya museumshavn
28. nov.	Torsdagskveld på fortet: «Fern Sunde – krigsseiler og pioner», foredrag ved Fern Sunde Sletten.	Nordberg fort
29. nov.	«Alkohol og hverdagsliv», foredrag ved Jeff Olson i Flekkefjord Whisky Klubb	Flekkefjord museum
30. nov.	Julemarked	Sjølingstad Uldvarefabrik

DESEMBER

Dato	Arrangement	Sted
30. nov.–18. des.	«Historisk juletreutstilling», åpningsarr. 30. november	Rådhuskvartalet, Kristiansand
1. des.	Julemarked	Kristiansand museum
1. – 21. des	«Inngangen til jul», barnas juleutstilling. Åpning: 1.12	Flekkefjord museum
1. des.	Julestemning på fortet: Julemarked og juleverksted	Nordberg fort
2. des.	Flekkefjord historielag førjulsmøte: «Flekkefjord sykehus fra 1776», foredrag ved Knut Sand Bakken	Flekkefjord museum
7. des.	Lørdagsåpen museumsbutikk	Sjølingstad Uldvarefabrik
7. og 8. des.	Førjulsåpent med KI-utstilling og juleverksted	Mandal museum
17. des.	«Julegeita», en annerledes byvandring med Hollenderbyens Dannede Duer	Flekkefjord museum
19. des.	«Fra Listerbaad til Listerskøyte», bokarrangement ved Stein Nordhaug og Jeff Olson	Flekkefjord museum

MARKEDSARBEID

Besøk på nettsider og sosiale medier

Museet benytter nettsider og sosiale medier aktivt i profilering av aktiviteter og arrangementer. Vest-Agder-

museet som helhet og hver avdeling har egne sider på Facebook og Instagram, i tillegg til egne museumssider på www.vestagdermuseum.no.

Sosiale medier pr. 1. januar 2025, totalt alle museene:

Besøk på nettsiden www.vestagdermuseum.no:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Brukere (tidligere økter)	102 126	114 687	153 524	205 364	182 597*	166 143 (175 387)
(Side)visninger	253 041	275 793	330 455	400 490	579 138*	435 565 (504 842)

*Nedgangen i besøk skyldes konvertering til Google Analytics 4 (GA4) analyseverktøy og nye måleverdier. GA4 målte tidligere også data fra nettbutikken til VAM, dette er nå tatt ut i egen statistikk. Tall i parentes for 2024 er tatt med som sammenligningsgrunnlag.

Sosiale medier pr. 1. januar 2025, totalt alle museene:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Følgere Facebook	26 755	29 414	32 476	39 431	46 019	66 494
Følgere Instagram	9 358	10 882	13 003	14 976	16 174	17 268

Antall følgere på Facebook har økt med 44,5 % og Instagram har økt med 6,8 %. Grunnen til den store økningen på Facebook, er at Hestmanden-siden har lagt ut flere videoer som har gått viralt og resultert i en øking på 401 % i antall følgere.

Nyhetsbrev 2024:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Nyhetsbrev sendt ut	21	22	17	7	18	33
Abonnenter nyhetsbrev	333	467	806	1534	2220	2968

Økningen i abonnenter kommer av pop-up på nettsiden og den nye Museumsklubben (se under).

Vest-Agder-museets museumsklubb

I november 2023 lanserte vi «Museumsklubben». Dette er et fordelsprogram der gjester kan registrere seg og få fordeler, rabatter og informasjon om arrangementer via SMS og e-post. Museumsklubben er integrert i PCasse, og fordelen er at vi får direkte kontakt med og eier informasjonen til gjestene våre. Per 1. januar 2025 har Museumsklubben 579 medlemmer.

Den digitale gjesten

På vestagdermuseum.no bruker vi måleverktøyet Google Analytics. Hver bruker hadde i snitt 2,53 sidevisninger og brukte 1,1 minutter inne på siden. 84 % av besøkene var fra norske IP-adresser. De museene som fikk mest besøk på nettsiden var 1) Kristiansand kanonmuseum 2) Kristiansand museum og 3) Setesdalsbanen. I sosiale medier har de fleste avdelingene mest lokale følgere, og det er en overvekt av kvinner som følger oss.

Markedsføring i andre kanaler

Vest-Agder-museet har annonsert gjennom Polaris (Fædrelandsvennen og sørlandsavisene) og Schibsted (VG, Aftenposten, E24 mfl.), i magasiner som Listerliv, Magasinet Sørlandssommer og Egde (Agder historielag). I 2024 ble det også produsert en innholdsmarkedsføringsartikkel for Mandal museum som ble distribuert i fvn.no.

Presse

Vi sender jevnlig ut pressemeldinger og har fått reportasjer både i TV, radio og aviser om bl.a. publikumsrekord i Vest-Agder-museet, julemarkeder, juletradisjoner, gaver fra sparebankstiftelser til nytt museum på Odderøya m.m. Spesielt stor oppmerksomhet fikk regjeringens tildeling over statsbudsjettet til nytt museum på Odderøya.

Samarbeid med destinasjonsselskapet Visit Sørlandet

Vest-Agder-museet er hovedmarkedspartner og medlem i reiselivsnettverket til Visit Sørlandet. I tillegg til at museet benytter reiselivsklyngen gjennom kurs og samlinger, blir Vest-Agder-museets museer markedsført i Visit Sørlandets kanaler som nettsider, sosiale medier, nyhetsbrev, turistkart, Dyreparkavisen m.m. Nytt i 2024 inkluderte en infoskjerm med reklame for museet på Kjevik flyplass. Museene arbeider tett med lokale Visit/ reisemålselskap og handelsforeninger og blir presentert i deres brosjyrer og digitale kanaler.

Nettbutikk

Nettbutikken til Vest-Agder-museet hadde i 2024 totalt 339 bestillinger og 208 064 kroner i totalomsetning. Produktene i nettbutikken er også tilgjengelige på Google Shopping, Facebook og Instagram. De mest populære produktene i 2024 var familieårskort, Sjølingstadgarn og boken «Med en nål» om nålebinding.

Shopify nettbutikk	2021	2022	2023	2024
Antall salg	234	266	358	339
Totalt antall salg (totalomsetning)	129 435	159 703	215 183	208 064

Årskort fellesbillett	2021	2022	2023	2024
SALG I NETTBUTIKK:				
Familie	28	77	115	99
Voksen		16	15	25
Barn		0	2	0
SALG I MUSEENE:				
Familie	23	29	56	79
Voksen		12	16	19
Barn		1	1	0
Sum:	51	135	205	222

HELHETLIG SAMLINGSFORVALTNING

Vest-Agder-museets arbeid med samlingsforvaltning er organisert gjennom en samlingsforvaltningsgruppe som består av en inntakskomiteé og de som til enhver tid arbeider med registrering i Vest-Agder-museet, inkludert ansatte med ansvar for registrering på den enkelte avdeling. I 2024 har tolv ansatte hatt tilgang til Primus for registrering, hvorav noen i prosjekstillinger eller praksisplass.

Kjernen i samlingsforvaltningsgruppen har i 2024 brukt mye tid på etterslep etter flytting av magasin i Kristiansand og flytting fra magasinet for store gjenstander på Lista. Prosjektet på Lista ble avsluttet, og ny registrator ble ansatt i 100 % stilling i fagseksjonen. Museet har nå tre ansatte som jobber 100 prosent med samlingsforvaltning: registrator, gjenstandskonservator og samlingsforvalter.

Samlingsforvaltningen er nært knyttet til museets andre kjerneoppgaver, som forskning og formidling, og

samlingsforvaltningsgruppen bidrar med kunnskap og kompetanse innad i museet og eksternt. Ansatte har i 2024 deltatt på relevante kurs, seminarer og brukermøter hos KulturlIT. Museet har selv bidratt med faglige innlegg på konferanser og holdt kurs i gjenstandshåndtering lokalt. Men på grunn av flytting av magasin, som har pågått i hele 2024, har det ikke vært mulighet for bistand på avdelingene i samme grad som tidligere.

Gjenstandsregistrering

Museets gjenstander registreres i Primus, som er museenes digitale samlingsdatabase. Vest-Agder-museet har rundt 60 000 gjenstander i samlingene. Av disse er nå 37 981 registrert i Primus; 3154 er nye registreringer i 2024.

Måltallet på 4000 nye registreringer ble ikke nådd, noe som skyldes langtidssykemelding, permisjon og prosjekstilling som ble avsluttet før tiden. Som tidligere år vil ikke det totale antallet nye primusregistreringer for 2024 gjenspeile arbeidet som har skjedd i Primus i 2024. Det er ryddet i aksesjoner samt slettet dobbeltregistrerte gjenstander. Flere gjenstander er også splittet, noe som

Brannstige fra Lista, ankommer magasinet i Kristiansand som en del av flytting fra magasin på Lista.

Arbeidet med å dokumentere og registrere gjenstandene pågår fortsatt for fullt.

Registrering i Primus 2024

Avdeling	Antall nye registreringer	Antall nye foto	Totalt
Mandal museum	283		3 209
Flekkefjord museum	197		2 816
Gimle Gård	849	690	2 752
Sjølingstad Uldvarefabrik	0		615
Kristiansand kanonmuseum	0		143
Lista museum	45		4 936
Setesdalsbanen	20		2 085
Kristiansand museum	1 728		17 595
Hestmanden	0		89
VAM felles	21	16	3 741
Innlånte gjenstander	11		
Totalt for Vest-Agder-museet	3 154	706	37 981

resulterer i flere poster uten at noe nytt er registrert. Det har blitt jobbet med registrering på flere nivåer, kalt minimum, enkel og fullverdig. Hvilket nivå det har blitt registrert på, avhenger av prosjektet og gjenstandsmassen. Noen registreringer er komplette, og noen er på et minimumsnivå med betegnelse og en enkel

beskrivelse. 21 567 gjenstander og 1260 fotografier er lagt inn i Primus med bilde. I 2024 har vi ferdigstilt arbeidet med katalogkortene på Kristiansand museum, og de er nå alle lagt inn i Primus. Etterarbeidet på magasinet og arbeidet med registrering i avdelingene blir enklere når objektene er søkbare i Primus.

Antall nye registreringer pr. år i Vest-Agder-museet (siste seks år)

2019	2281
2020	801
2021	3140
2022	3303
2023	4000
2024	3154
Totalt (siste seks år)	16 679

Inntak og avhending av gjenstander

Vest-Agder-museet praktiserer en restriktiv inntakspolitikk. Alle tilbud om gaver til museet vurderes av inntakskomiteen. Samlingen har økt med 115 gjenstander, 103 foto og 5 kunstverk i 2024. Ved alle

avdelinger fokuseres det på å registrere alt som kommer inn så fort som mulig for å unngå at restansen øker. Det er avhendet fem gjenstander fra Kristiansand museum og én gjenstand fra Lista museum. Alle ble vedtatt destruert på grunn av tilstand.

Inntak 2024 fordelt på avdelingene

Avdeling	Gjenstander	Foto	Kunst
Mandal museum	17	39	1
Flekkefjord museum	0	0	
Gimle Gård	0	0	
Sjølingstad Uldvarefabrik	0	0	
Kristiansand kanonmuseum	21	4	
Lista museum	9	0	
Setesdalsbanen	3	4	
Kristiansand museum	16(220)*	14	4
Hestmanden	3	0	
VAM felles	46	42	
Totalt for Vest-Agder-museet	115	103	4

**To av inntakene består av flere deler. Parentestallet er registrerte gjenstander fra CB pr. desember 2024. Noen større gjenstander gjenstår.*

DigitaltMuseum

DigitaltMuseum (DM) er en felles database over samlinger i norske og svenske kunst- og kulturhistoriske museer. Det publiseres jevnt på DM i forbindelse med registrering, og det tas kontinuerlig nye bilder av allerede registrerte gjenstander med tanke på publisering på DM. I 2024 har Vest-Agder-museet også produsert fem artikler og åtte digitale utstillinger på DigitaltMuseum.

Per 01.01.2025 hadde Vest-Agder-museet til sammen 13 163 gjenstander tilgjengelig på DM. Dette er en økning på 1346 gjenstander fra 2023. Det vil si at drøyt 34 % av Vest-Agder-museets registrerte gjenstander er digitalt tilgjengelige på DM, prosentmessig samme forhold som i 2023.

Antall publiserte gjenstander pr. år på DigitaltMuseum i Vest-Agder-museet (siste seks år)

2019	2312
2020	618
2021	2364
2022	1409
2023	1158
2024	1346
Totalt (siste seks år)	9207

Antall publiserte gjenstander på DM i Vest-Agder-museet 2023-2024, fordelt på avdeling

Avdeling	Pr. 31.12.2023	Publisert i 2024	Pr. 31.12.2024
Mandal museum	1 558	8	1 566
Flekkefjord museum	852	19	871
Gimle Gård	404	8	412
Sjølingstad Uldvarefabrik	584	0	584
Kristiansand kanonmuseum	24	0	24
Lista museum	1 132	28	1 160
Setesdalsbanen	1 455	66	1 521
Kristiansand museum	2 924	1 043	3 967
Hestmanden	28	20	48
VAM felles	2 856	154	3 010
Totalt i Vest-Agder-museet	11 817	1 346	13 163

Besøk på DigitaltMuseum

I 2024 hadde Vest-Agder-museet 26 957 sidevisninger, med 12 400 unike brukere på DM. Den mest viste gjenstanden var en ølhøne i Kristiansand museums samling med 198 unike visninger. Den mest leste

artikkelen var «Hestmanden i Høvdings hender – Vrakhever Vegafjord» med 335 unike visninger, og den mest besøkte utstillingen var «Reklame fra Asbjørnsens Tobakksfabrikk» med 73 unike visninger.

Publikums bruk av Vest-Agder-museets tilbud på DM i 2024

Objekt	Sidevisninger	Unike brukere
Gjenstand	19 286	9 245
Fotografi	3 904	808
Artikkel	1 215	965
Kunst	1 674	761
Utstilling	840	589
Annet	38	32
Totalt:	26 957	12 400

Fotosamlingene/Agderbilder.no

Vest-Agder-museet har gjennom mange år hatt egen fotograf som har delt sin tid mellom museets fotosamlinger og Agderbilder.no. I 2024 gikk fotografen av med pensjon, og i siste halvdel av 2024 ble det ansatt en fotoarkivar som skal videreføre enkelte av oppgavene samt nye oppgaver knyttet til digitalisering og utvikling.

Agderbilder.no er en fotobase på nett med bilder fra regionen, driftet av museet i samarbeid med Agder fylkeskommune og medlemsinstitusjonene. Totalt inneholdt Agderbilder.no ved utgangen av året 99 005 fotografier, en økning på 3357 siden 2023. Agderbilder har i løpet av 2024 hatt 26 811 nedlastninger, og de ulike arkivene på Agderbilder har til sammen hatt 516 402 visninger. Av disse var ca. 48 000 fra Vest-Agder-

museets samling. Etter at vannmerkene ble fjernet, kan publikum selv laste ned bilder fra databasen. Etter denne omleggingen har de fleste publikumshenvendelser vært knyttet til rettledning i bildebasen. Henvendelser fra andre – forlag, historielag, presse osv. – har vært fulgt opp med kontrakt for bruk av bildene. Det kom 37 henvendelser om bildebestilling i 2024, og ut over dette ble det formidlet 53 bildefiler. Fotosamlingen «Historiske foto Audnedal og Marnardal» ligger ute både på Agderbilder.no og DigitaltMuseum, og det er Vest-Agder-museet som administrerer denne samlingen.

I samarbeid med Aust-Agder museum og Arkiv/ Setesdalsmuseum ble det i fjor produsert en friluftsutstilling med 90 historiske foto fra Kristiansand og Setesdal, som da ble vist i Markens i Kristiansand. I 2024 ble utstillingen vist på Rysstad i Setesdal.

TRYGG IVARETAKING

Magasin- og konserveringsarbeid

Prosjekt «Flytting av magasin» (2022-2024) ble ferdigstilt i løpet av året, selv om mye arbeid med organisering og rydding i nytt magasin gjenstår. Museet flyttet ut av de to leide magasinene; i 2023 ble flyttingen fra Sagmyra i Kristiansand ferdigstilt, og i 2024 magasinet for store gjenstander på Lista. Vi hadde fem transporter med lastebil fra Lista til Kristiansand i 2024 samt at noe ble transportert i egen bil. Høsten 2024 har vi fokusert på å få oversikt over det som har blitt flyttet til det nye magasinet. Vi leide et varmekammer ut januar 2024 og en 40' frysekonteiner for å få behandlet større gjenstander fra Lista. De innleide konteinerne har sørget for at vi har klart å holde flyten samt å skille ubehandlede og behandlede gjenstander fra hverandre. Arbeidet med gjenstander på Kristiansand museum har blitt satt litt på vent på grunn av ressurser og logistikk på magasinet i Kristiansand. Hjelp ute i avdelingene har vært enkel bistand fra samlingsforvalter og registrator. Teknisk konservator har bistått ved behov.

Tiltak på avdelingene:

- Gimle: Oppfølging av IPM og klima.
- Flekkefjord: Muggfjerning på gjenstander og klimaoppfølging. Flere gjenstander har blitt flyttet fra Beers hus til Lista for magasinering.
- Kanonmuseet: Oppfølging av maleri og klimamålinger.
- Kristiansand museum: Muggfjerning fra tekstiler og klimamålinger.
- Miles Gemini på Kjevik: Årlig rengjøring.
- Hestmanden: Utstillingsprosjekt, innlån av gjenstander.
- Tingvatn: Gjenstandskonservator bistår i utstillingsprosjekt med tanke på innlån av gjenstander og montere.
- Mandal museum: Flere gjenstander flyttet fra Andorsengården for oppbevaring på magasin. Hatt bistand fra prosjektstilling til registreringsarbeid. Bistand til flytteplanlegging av Marnar.
- Fylkeskommunen: Tilstandsrapport «Det hemmelige rom». Deponering av arkeologisk materiale på magasinet.

Bygningsvern og vedlikehold ved avdelingene

Vest-Agder-museets antikvariske bygningsmasse ivaretas innenfor de økonomiske rammene som foreligger i ordinært driftsbudsjett og gjennom ekstra midler fra både offentlige og private tilskuddsytere. Det er et etterslep på vedlikehold av byggene som det jobbes systematisk for å redusere. Prinsippet om vern gjennom bruk gjelder for flere av museets bygg og anlegg, spesielt de teknisk-industrielle anleggene.

Riksantikvaren og Jernbanedirektoratet bidrar med tilskudd til henholdsvis Sjølingstad Uldvarefabrik og Setesdalsbanen.

Bygningsvern i Vest-Agder-museet utføres etter antikvariske prinsipper og i dialog med Agder fylkeskommunes avdeling for kulturminnevern og kulturturisme som forvaltningsmyndighet. Ved istandsetting og restaurering legges tilgjengelig arkivmateriale og annen dokumentasjon samt påviste konstruksjonsspor i eksisterende bygningsmasse til grunn for utførelsen.

Bygningsvernressursene, inkludert vaktmestertjenester og driftsledere, er fordelt med tre stillinger på Kristiansand museum, hvorav én prosjektansatt håndverker, én stilling på Gimle Gård, to stillinger på Sjølingstad Uldvarefabrik og én stilling på Lista museum. I tillegg leier museet inn kompetanse knyttet til flere av bygningsvernprosjektene.

På Setesdalsbanen og D/S Hestmanden kjøpes bygningsvern- og vedlikeholdstjenestene fra eksterne leverandører etter behov i tillegg til at en del arbeid utføres på dugnad av frivillige. Vest-Agder-museet bidrar også til ekstern kompetansebygging og opplæring. Blant annet har Kristiansand museum sammen med Aust-Agder museum og arkiv og Ryfylkemuseet fått midler fra Kulturdirektoratet for å arbeide for at museene skal kunne bli læringsarena for NTNUs bachelorprogram.

I det følgende presenteres stikkordsmessig bygningsvern- og vedlikeholdsarbeid utført i 2024. Vaktmestertjenester, drifts- og sikkerhetsarbeid er ikke med i oversikten.

Setesdalsbanen

- Det er byttet ca 800 sviller i hovedsporet, inkludert på Rugåna bro.
- Det er etablert rekkverk på Langåna bro på Røyknes.
- Det er utført rutinemessig vedlikehold av vogner, lokomotiver og arbeidsmaskiner.
- Lokomotiv nr. 5 ble strippet for hytte, vanntanker og annen armatur og utstyr før det ble sendt til Statfold Engineering i England for full gjennomgang/revisjon, inkludert av kjelen. Setesdalsbanen fikk 4 millioner ekstra over statsbudsjettet 2023 til dette viktige arbeidet, som er pågående. Loket ventes satt i drift igjen i 2026.

- Kjelen til lokomotiv nr. 6 ble i 2024 sendt til full overhaling hos Israel Newton i England.
- Byggingen av ny vognhall på verkstedområdet er igangsatt. Hallen har både smal- og normalspor.

Kristiansand museum

- Skolestua fra Holum har blitt malt.
- Årestua på Setesdalstunet er under restaurering, et stort og krevende prosjekt der arbeidet har pågått gjennom hele 2024.
- Kvesteloftet på Setesdalstunet er flyttet litt i terrenget for å unngå skader.
- Drenering rundt Trydalstua på Setesdalstunet.
- Sanering av terreng ved Festningsgaden 16 i Bygaten.
- Istandsetting etter hærverk/brann på Setesdalstunet pågår.

Gimle Gård

- Takterrassen på Gimle Gård har blitt reparert for å hindre vanninntrenging gjennom taket.
- 3 av søylene ved inngangspartiet er satt i stand.
- Ovn, pipe og mur i forpakterboligen er satt i stand.
- Det er byttet vinduer i forpakterboligen.

Odderøya museumshavn

- Pumpekummen i Nodeviga har trengt mye reparasjoner i 2024.

D/S Hestmanden

- Generelt vedlikeholdsarbeid gjennomført på dugnad gjennom året, både på dekk og i maskinrom.
- Hestmanden har vært på verkstedopphold ved Bredalsholmen Dokk- og Fartøyvernsenter og har gjennomført full utvendig overflatebehandling, trekk av aksling og propell, overhaling av alle bunnventiler, sandblåsing/maling i flere tanker mm.
- Hestmanden har gått til anskaffelse av ny mann over bord-båt og davit. Arbeidene er pågående, men vil ved ferdigstillelse utgjøre en betydelig bedring i sikkerheten til mannskap og passasjerer.

- Hestmanden har skiftet ut hoveddamprøret mellom hovedkjele og hovedmaskin, da dette ikke bestod hovedkontroll.
- Tre nye lugarer og bad er etablert på styrbord side på hoveddekk for å bedre kapasiteten ift. innlosjering av mannskap/mannskap på opplæring på tokt.

Kristiansand kanonmuseum

- Skjøtsel av terrenget på Møvik fort iht. skjøtelsplan fra Forsvarsbygg, utført delvis på dugnad.
- Taket på Kasematten er reparert. Her er det tettet lekkasje og gjort sikringsarbeid i regi av fortseier Forsvarsbygg.
- Vedlikeholdsarbeider på jernbanesporet.
- To av ammunisjonsvognene i kanonbunkeren er satt i stand for private midler skaffet til veie av Stiftelsen Kristiansand Kanonmuseum Møvik.
- Klargjøring av togsett og annet teknisk utstyr før og gjennom sesongen, utført delvis på dugnad.

Mandal museum

- På Andorsengårdens økonomibygge ble to vegger, inkludert vinduer og dører, istandsatt i 2024.
- På Andorsengårdens pakkhus ble alle vegger istandsatt i 2024. Det er eier Lindesnes kommune som har stått for arbeidene.
- Det har blitt montert fasadesprinklingsanlegg på to vegger på Andorsengårdens økonomibygge og på loftet i Andorsengårdens mellombygg, også dette av Lindesnes kommune.
 - På Vigeland hus er vegg mot nord istandsatt.
 - På Vigeland hus er resepsjon og kjøkken pussa opp.

Sjølingstad Uldvarefabrik

- Hele den nordlige fasaden på spinneribygget er istandsatt med midler fra Riksantikvaren/Agder fylkeskommune. Alle vinduer og dører er restaurert, og bygningskroppen er malt.
- Istandsetting av gang og loftsgulv på Våningen.
- Nytt renseanlegg er montert under bakken utenfor fabrikken på Sjølingstad. Det gamle anlegget innendørs er fjernet og det gjort plass til et større verksted.
- Stykkvaskemaskinen er istandsatt med midler fra Riksantikvaren/Agder fylkeskommune.

Lista museum

- Restaurering av Waages hus utvendig er ferdigstilt og malt, innvendige arbeider gjenstår delvis.
- Satt på takrenner på baksiden av Åptahuset på Spindsodden.
- Lettere vedlikehold på Østhassel redningsstasjon og monumentet over Tønnes Samuelson Kaade i Østhasselstrand.

Flekkefjord museum

- Gulvene i fellesarealene i Sjøbuene er slipt og lakkert.
- På MS Solstrand er råteskader fjernet og malt over og taket til styrehuset er tettet.
- På MS Solstrand er mugg fjernet fra dekk, skrog og alle eksteriøre overflater.
- På MS Solstrand er ny topp installert på den originale Wickmann-motoren. Ferskvannskjøling er installert for å ivareta motoren.
- Om bord på MS Solstrand er automatisk Inergen brannslukningsanlegg installert som beskyttelse mot brannutvikling i motorrommet.

SOLID KUNNSKAPSPRODUKSJON

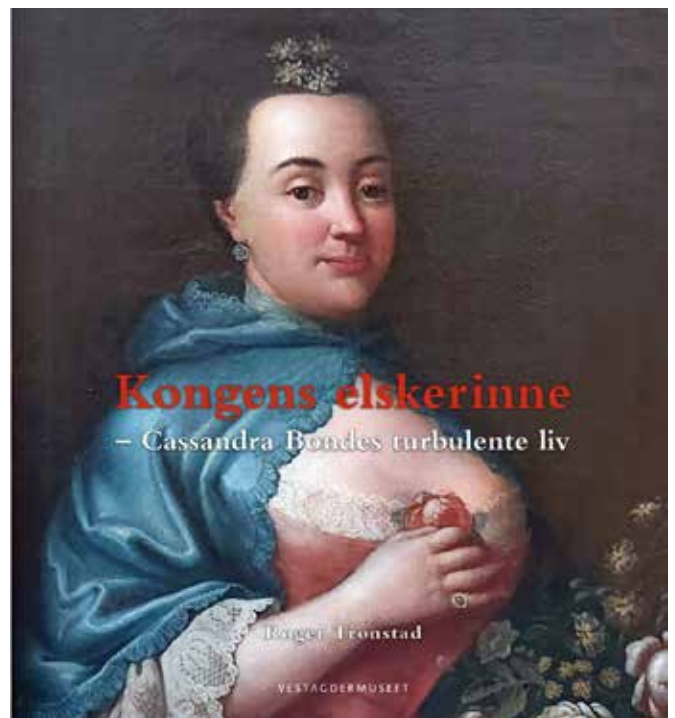
Meld. St. 23 (2020-2021), «Musea i samfunnet» (museumsmeldinga), opererer med hovedbegrepet «solid kunnskapsproduksjon» for å understreke at museene er kunnskapsinstitusjoner i bred forstand, og at de skal være offensivt rettet mot omgivelsene. Det betyr blant annet at handlingsbåren kunnskap og digital tilgjengeliggjøring blir vektlagt i tillegg til tradisjonell forskning.

Vest-Agder-museets arbeid med solid kunnskapsproduksjon er forankret i museets forskningsplan (2019-2023; forlenget til 2026). Det ble i 2024 besluttet at konservatorer med forskerkompetanse kunne bruke opptil 20 % av sin stilling til forskning. To konservatorer har benyttet seg av ordningen. Det ble produsert en artikkel om hjemmeflåten under andre verdenskrig samt arbeidet med manus om historiske forsvarsverk. Øvrige konservatorer oppgir at de ikke har hatt tid eller

mulighet til forskning i sin stilling dette året. Videre ble det på begynnelsen av året arbeidet med avslutning og rapportering på forskningsprosjektet «Hva skjer med det ufortalte? Hemmeligheters langtidskonsekvenser i et intergenerasjonelt perspektiv», et samarbeidsprosjekt med Gjenreisingsmuseet og Universitetet i Tromsø. Nærmere 40 dybdeintervjuer med barn og barnebarn av NS-sympatisører eller «tyskerjenter» (over 45 timer med lydopptak) ble systematisert og analysert.

Publikasjoner utgitt av Vest-Agder-museet i 2024

- Tronstad, R.: Kongens elskerinne – Cassandra Bondes turbulente liv, Vest-Agder-museet (2024). Innbundet og illustrert, 140 sider.

- Hageland, T. N.: Gamal byggeskikk i Eiken sokn, Vest-Agder-museet (2024). Innbundet og illustrert, 104 sider.
- Krogstad, V. og Sørensen, H. C.: Setesdalsbanens rullende materiell 1894-1962. Innbundet og illustrert, 305 sider.

Fagfellevurderte artikler 2024

- Sørensen, B. (2024). «Ung av sinn, munter og festglad: Jubileumsfeiring i Mandal gjennom 100 år» i T. Bjerkås & G. K. B. Fjalsett (Red.), Sted og identitet – minne, markeringer og historiebruk i lokalsamfunn på Agder (s. 153–172). Cappelen Damm Akademisk. (Kapittel+7_Sted+og+identitet.pdf)

Andre publiserte arbeider 2024

- Bie, R.: «En sjøens helt fra Lillesand. Birger Nikolaisens dramatiske beretning» i Det var en gang. Årsskrift nr. 19, Vestre Moland og Lillesand historielag (2024), s. 40–50.

- Engesland-Halsne, E., «Alltid ute – en pappa på sjøen» (s. 6-15) i Engesland-Halsne, E. (red.), Årbok for Lista museum (2024).
- Høiland, S.: «Kong Hunde på Hundingsland» (s. 37-41) og «Da Norge skulle bli republikk» (s. 9-16) i Foss-Hartveit, R., Høiland, S., Vatland, S. og Stuestøl, K. (Red.) Lyngdalsboka (2024) Årsskrift for Lyngdal Historielag (årgang 36).
- Olson, J.: «Hverdagslivet under sildefisket i Flekkefjord, ca. 1826-1837» i Stylegar, F.-A.: Fra Listerbaad til Listeskøyte, Listerskøyta kystkultursenter (2024), s. 127-129.
- Wrånes, E.: «Bilder fra Østre Randøy» i Randesund Historielag Årsskrift (2024), s. 10-17.
- Fem artikler på DigitaltMuseum: Bie, R.: «Birger Arnesen: Fra Søgne til Shetlandsgjengen» og Lunde, T. med fire artikler med tema fra Setesdalsbanen: «SULITELMA – motorvogn med historie», «Bumletoget», «Kong Oscar sin trillebår» og «Korpsmusikk og jernbane».

Det har ellers foregått annen solid kunnskapsproduksjon i museet i 2024 knyttet til utvikling av utstillinger, kulturhistoriske foredrag og formidlingsopplegg.

Hestmandens konservator har deltatt i ARKIVETs podkast «Fortid, nåtid, framtid» i en episode om mønstringsvesenet i hjemmeflåten. Og på Tingvatn er det gjort et stort arbeid med kunnskapsgrunnlaget for basisutstilling om folkevandringstid.

Pågående forskning og kunnskapsutvikling

- Industri/arbeidshistorie: Avtale inngått med Universitetsforlaget om utgivelse av fagfelleverdert antologi om tilknytningsformer i arbeidslivet, forskningsprosjekt gjennom nettverk for Arbeiderkultur og arbeidslivshistorie, ved konservator ved Mandal museum.
- Militærhistorie/krigshistorie: Arbeid med en publikasjon, på norsk og engelsk, om Odderøyas militære kulturminner med planlagt utgivelse i mai 2025. Hestmandens konservator har ferdigstilt og fått antatt en fagfelleverdert artikkel til 2025-utgaven av tidsskriftet «Maritime perspektiver». Tittel: «Bare vi har nok til å fortøye med: Om mønstringssystemet og mannskapsproblemene i hjemmeflåten under andre verdenskrig».
- Det arbeides med utgivelse (2025) av antologien «Crafting Power» fra Snartemodugnadr på Tingvatn. Prosjektleder for «Framtid for fortid» har skrevet artikkelen «Firskaftens tid» om tekstilfunn fra folkevandringstid i gamle Vest-Agder. På Tingvatn arbeides det også med en ny utgivelse om Snartemobåndet.

Handlingsbåren kunnskap

- Militærhistorie: På Møvik fort er dokumentasjonsprosjektet for å sikre den handlingsbåre kunnskapen knyttet til kjøringen av den fredede kanonen med sitt originale maskineri, avsluttet med publisering av to filmer. Her gjennomgår mangeårige driftsleder og snart pensjonist, Arild Andersen, prosessen rundt kjøring av kanonen. Kristiansand kanonmuseum Møvik fort - kjøring av kanonen (lang versjon)
- Bygningsvern og byggeskikk: Kristiansand museum i samarbeid med fylkeskommunen og Fortidsminneforeningen har gjennomført en kursrekke for håndverkere innenfor snekring og tømring. Kurset «Fra skog til vegg» fokuserte på prosessen med å finne riktig virke i skogen utfra behov. Deltakerne arbeidet med materialkvalitet, praktiske øvelser med felling med øks og svans, kløyving, forskjellige sagmønstre, tørking og lagring.
- Industrihistorie: Sjølingstad Uldvarefabrik jobber systematisk med handlingsbåren kunnskapsoverføring ved alle avdelinger i fabrikk.

Forskernettverk Agder

Vest-Agder-museet er representert i Rådet for Forskernettverk Agder sammen med Universitetet i Agder, Aust-Agder museum og arkiv, Statsarkivet i Kristiansand, ARKIVET freds- og menneskerettighetssenter og Næs Jernverksmuseum. I 2024 ble det tatt grep for å styrke nettverket og Agderseminaret som ressurs for forskningen ved medlemsinstitusjonene, ikke minst museene. Det ble derfor ikke arrangert ordinært Agderseminar, men lagt opp til en fagsamling på nyåret 2025 for å stake ut veien videre. Antologien fra fjorårets seminar ble ferdigstilt med åpen tilgang: Bjerkås og Fjalsett (red.): «Sted og identitet – minne, markeringer og historiebruk i lokalsamfunn på Agder». Agderseminaret 2023. Cappelen Damm Akademisk 2024.

AKTIV SAMHANDLING

Vest-Agder-museet inngår i ulike samarbeidskonstellasjoner og -relasjoner, formelle og uformelle, i større nettverk og bilateralt, på den enkelte avdeling og samlet – lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Internasjonalt og nasjonalt nivå

Samarbeid internasjonalt

Det fireårige, internasjonale samarbeidsprosjektet «Identity on the Line» om identitet og

langtidskonsekvenser av krig og migrasjonsprosesser i Europa, ble avsluttet i 2023, men Vest-Agder-museet formidler fremdeles prosjektets aktuelle ressurser på nettsiden: www.i-on.museum og den digitale utstillingen: www.identityontheline.eu. Materialet er tilgjengelig fram til 2028. I tillegg bidro Vest-Agder-museet til å vise vandretstillingen med 21 bannere på Migrasjonsmuseet i Brussel i mai 2024, og prosjektleder formidlet resultatene av arbeidet i begynnelsen av 2024, gjennom flere foredrag og workshops ved Universitetet i Koper, Slovenia.

Et annet prosjekt med internasjonalt samarbeid i 2024, var fotoutstillingen «TORVET – byen hjerte», som viste 20 historiske bilder fra Kristiansand og Kyiv med tekster på norsk, ukrainsk og engelsk. Ukrainske Yuliia Bahniuk

i arbeidspraksis i Vest-Agder-museet samarbeidet med Historisk museum i Kyiv om utvalg av tekst og bilder. Utstillingen åpnet på Øvre torv 13. april med et norsk-ukrainsk kulturarrangement og sto i Odderøya museumshavn sommeren 2024.

Samarbeid nasjonalt

Vest-Agder-museet deltar i formelle og uformelle nettverk på nasjonalt plan. Museet har en svært bred tematisk og samlingsmessig portefølje. Derfor er det nyttig å delta i en rekke faglige nettverk og foreninger:

Kulturdirektoratets nasjonale museumsnettverk:

- Nasjonalt nettverk for arbeiderkultur og arbeidslivshistorie
- Nasjonalt nettverk for teknologi og industrihistorie
- Nasjonalt nettverk for tradisjonshåndverk og bygningsvern
- Nasjonalt nettverk for drakt og tekstil
- Nasjonalt nettverk for fotografi
- Herregårdsnettverket, nasjonalt nettverk
- Nasjonalt nettverk for fiskerihistorie og kystkultur
- Sjøfartsnettverket
- Nasjonalt nettverk for demokrati og menneskerettigheter

Andre formaliserte nasjonale nettverk eller faglige interesseforeninger:

- Nettverk for museumsbaner og jernbanehistorie
- Norsk industriarv
- Museumsnettverk i Virke (direktør, administrasjon og reiseliv) og ulike arbeidstakerorganisasjoners fagnettverk
- Norsk forening for fartøyvern
- Tekoteknisk forening (Sjølingstad Uldvarefabrik)
- Forum for eksperimentell arkeologi (Tingvatn)
- Norges museumsforbund
- ICOM – The International Council of Museums

Prosjekter:

- Kulturdirektoratets programmidler innen «Aktiv samhandling» (2024-2026) – Vest-Agder-museet, Aust-Agder museum og arkiv, Ryfylkemuseet og NTNU: «Felles læringsarena for bygningsvern i Agder og Rogaland»
- Kulturdirektoratets programmidler innen «Aktiv samhandling» (2024-2026) – MiA, NIKU, Forbundet Kysten, KulturIT og flere museer, inkl. Vest-Agder-museet: «Østnorske tradisjonsbåter»

Roller i organisasjonsarbeid på museumsfeltet nasjonalt (2024):

- Norges museumsforbund (NMF): Judith S. Nilsen, formidler ved Mandal museum – styremedlem i seksjon for formidling. Administrasjonssjef Gro Eikeland – medlem av valgkomiteen i seksjon for ledelse.
- Sylvi Sørensen, avdelingsleder ved Sjølingstad Uldvarefabrik – nestleder i Norsk Industriarv.

Regionalt og lokalt nivå

Av regionalt nettverksarbeid kan nevnes

- Museumspedagogisk forum på Agder
- Rådet for Forskernettverk Agder
- Kultur- og reiselivsnettverket Visit Sørlandet og de regionale destinasjonsselskapene.
- Cruiseneettverket, Næringsforeningen, Kvadraturforeningen og Markedsførerforeningen i Kristiansandsregionen, Lister friluftsråd med flere.

Samarbeid på institusjonsnivå, noen prosjekter

- Eierkommunene til Vest-Agder-museet og Agder fylkeskommune, spesielt avdeling for kulturminnevern og kulturturisme og avdeling for kultur, idrett og frivillighet samt regionrådene og byggeskikkssentrene.
- Aust-Agder museum og arkiv: en rekke samarbeid, blant annet om utdeling av prosjektmidler til lokalmuseer og andre aktører på det kulturhistoriske feltet, kurs, forskningssamling, foredrag, fotoutstillinger

Taket på Kasematten på Kristiansand museum er reparert. Her er det tettet lekkasje og gjort sikringsarbeid i regi av fortseier Forsvarsbygg.

og bygningsvern. Se eget avsnitt om utredning av museums- og arkivstrukturen (under).

- ARKIVET freds- og menneskerettighetssenter, spesielt knyttet til D/S Hestmanden – Norsk krigsseilmuseum gjennom flere prosjekter og arrangementer i 2024.
- Universitetet i Agder om studentpraksisordninger (se under), studentkonserter på Gimle og ulike faglige spørsmål samt undervisningsbidrag til UiAs MA-kurs i historie, Working with History.
- Naturmuseum og botanisk hage/UiA, samarbeid med Gimle Gård og med Kanonmuseet om formidling av slettsnok.
- Kunstsilo, Lindesnes fyrmuseum og Vest-Agder-museet har gjenstandsmagasin på samme sted og utveksler kompetanse og utstyr.
- Kilden, Kunstsilo, Knuden kulturskole, Vest-Agder-museet m.fl. samarbeider om et mobilitetsprosjekt knyttet til å få flere til å gå fra sentrum av Kvadraturen til kulturinstitusjonene på Odderøya.
- Kunstsilo om erfaringsoverføring fra utvikling av bygget og arbeid med tjenstedesign.
- Aust-Agder museum og arkiv, Vest-Agder-museet, Kunstsilo og Blindedeforbundet regionalt (Kulturdirektoratets midler til ettårige prosjekter): «Tilgjengelighet for blinde og svaksynte i museer».
- Tangen videregående skole: Samarbeid med Kristiansand museum om opplæring i tradisjonshåndverk og bygningsvern i videregående skole. I 2024: Istandsetting av uthus på Randøya.
- Museene på Sørlandet og Norges museumsforbund samarbeider om foredrag og arrangementer i forbindelse med Arendalsuka.
- Vest-Agder-museet sitter i styringsgruppa for Europakonferansen sammen med Kilden, Kunstsilo, Cultiva, Arkivet freds og menneskerettighetssenter, Agder fylkeskommune, Kristiansand kommune og UiA, samt samarbeider med disse om gjennomføringen av den tilhørende Demokratiuka.

Ellers samarbeider alle avdelingene tett med ulike kulturaktører og foreninger i lokalsamfunnet. Bare Flekkefjord museum har identifisert nærmere 20 samarbeidspartnere i forskjellige prosjekter i 2024. Det er skoler, ulike historielag, pensjonistforeninger, stiftelser, kunstforeninger, husflidslag, kystlag, båtforeninger og andre relevante foreninger, slik som Odderøyas venner og Orlogsforeningen i Kristiansand. Museet samarbeider også med kompetansebedrifter og kreative miljøer i ulike sammenhenger og prosjekter, slik som Kanon Produksjon (forestilling om bord på D/S Hestmanden), Landmark film, Xicado (filmdokumentasjon på Møvig), Broomstick, Agder XR, OneCo etc. (digitale løsninger og formidlingsmåter).

Utredning om

arkiv- og museumsstrukturen på Agder

Utredningen om arkiv- og museumsstrukturen på Agder ble sluttført i 2024 (jf. Regionplan Agder 2030 og handlingsplan 2021-24). Konklusjonen på prosessen var at de tre IKS-institusjonene, Vest-Agder-museet, Aust-Agder museum og arkiv og Arkivsenter sør opprettholdes som tre selvstendige virksomheter, men inngår et tettere, formalisert og forpliktende samarbeid.

Student- og arbeidspraksis

- Vest-Agder-museet har i 2024 hatt to bachelorstudenter i historie i treukers praksis ved museet som et ledd i studieemnet «Humanister i praksis» ved UiA. Formålet med ordningen er å gjøre humanistiske studier mer arbeidsrelevante.
- Museet har en samarbeidsavtale (2021-2024) med UiA – Fakultet for kunsthøgskolen om å være praksissted for studieemnet «Formidlingspraksis». Vest-Agder-museet hadde fire studenter i ordningen i 2024 ved avdelingene Sjølingstad/Mandal (2) og Tingvatn (2). Formidlerne ved de nevnte avdelingene var studentenes praksisveiledere. Samarbeidsavtalen er fornyet fram til 2028.
- Vest-Agder-museet v/Kristiansand museum har inngått en treårig samarbeidsavtale (2023-2025) med UiA – Fakultet for kunsthøgskolen om å være partnerinstitusjon for praktisk arbeid for teaterstudenter. I mai inntok studentene friluftsmuseet og levendegjorde husene for skoleklasser og ordinært søndagspublikum.
- Tingvatn fornminnepark har hatt to studenter i programuavhengig praksis i 2024: en phd-student fra Bournemouth University, formelt samarbeid i fire uker og en BA-arkeologistudent ved UiO i to ukers frivillig praksis.
- Vest-Agder-museet har hatt to ukrainske flyktninger i arbeidspraksis i 2024.

Frivillighet

Frivillighet og dugnadssinnsats represententerer en viktig ressurs på mange av Vest-Agder-museets avdelinger. Frivillig arbeid er svært viktig og bidrar til lokal forankring, større aktivitet og kunnskapsdeling mellom frivillige og ansatte. Det legges ned et omfattende arbeid for å sikre de frivilliges involvering og eierskap til museumsdriften, blant annet gjennom driftsutvalg sammensatt av venneforeningene og museet. Vedlikehold, drift og

formidling på Setesdalsbanen og D/S Hestmanden – Norsk krigsseilermuseum, hadde ikke vært mulig på dagens nivå uten frivillig innsats. Også ved de avdelingene som har mindre venneforeninger, tilfører frivilligheten innsatsfaktorer som museet er opptatt av å utvikle og ta vare på for fremtiden. Det utføres i tillegg dugnadsarbeid av venneforeninger med en løsere tilknytning til museet. Rekruttering av yngre frivillige krefter er en utfordring det arbeides aktivt med i samarbeid med venneforeningene.

Avdeling/sted	Hvem	Antall frivillige/bidrag	Antall timer 2024
D/S Hestmanden – Norsk krigsseiler-museum	D/S Hestmandens Venner	15–20 faste frivillige jobber året rundt med vedlikehold om bord. Ved seilas deltar i tillegg rundt 20 frivillige som sertifisert mannskap som også bidrar i formidlingen av Norsk krigsseilermuseum. Frivillige deltar i Driftsutvalget og er med på planlegging og forberedelser før seilas.	18 000 timer
Setesdalsbanen	Setesdalsbanens Venner	Rundt 45 frivillige som utfører vedlikeholdsarbeid på spor, anlegg og materiell og bemanner togene på helgekjøringene i sesongen.	2 500 timer
Kanonmuseet	Uformell dugnadsgjeng	11 frivillige som utfører forefallende arbeide på Møvik fort, som vedlikehold av maskiner og rydding av kratt og skog.	600 timer
Kristiansand museum	Venneforeningen for Kristiansand museum	Deltakelse på museets arrangementer.	50 timer
	Kristiansand Minibyggere	Minibyggerne var tilstede hver søndag sommeren 2024 og formidlet Minibyen og Kristiansands historie rundt år 1900. De har også deltatt på museets familiedag og julemarked.	150 timer
	Enkeltstående frivillig	1 frivillig håndverker som har jobbet med drifts- og håndverksoppgaver.	200 timer
Gimle Gård	Styremedlemmer i Stiftelsen Gimle Gård	Bidrar ved arrangementer.	15 timer
Sjølingstad Uldvarefabrik	Sjølingstad Uldvarefabriks venner	Bidrar ved arrangementer.	20 timer
Lista museum	Lista museums venner	10–15 frivillige som bidrar som verter på museets lokasjoner, med hjelp på arrangementer/åpne dager, vasking, vaffelsteking og som bidragsytere til museets årbok.	320 timer
Tingvatn fornminnepark	Tingvatns Venner	Rundt 20 frivillige som bidrar i formidling av tradisjonshåndverk og praktiske oppgaver på museet.	400 timer
Flekkefjord museum	Uformele dugnadsgjenger	12 frivillige som bidrar med forskning, vaffelsteking, publikomsmottak og arrangmeneter, samt barneaktiviteter/ håndverksted.	630 timer
	RUBBs Venner	Vedlikeholdsarbeider om bord.	200 timer
Totalt antall dugnadstimer			23 085

Støtte og tjenester til eksterne aktører og museer

Aust-Agder museum og arkiv og Vest-Agder-museet samarbeider om å dele ut prosjektmidler til museer, samlinger og andre aktører innen det kulturhistoriske feltet i Agder som ikke mottar fylkeskommunalt

driftstilskudd. Summen som ble fordelt var på totalt 300 000 kroner for 2024. Det kom inn til sammen 30 søknader om prosjektstøtte med en samlet søknadssum på over 1,3 millioner kroner.

Av disse fikk følgende 16 prosjekter støtte:

Søker	Kommune	Prosjekt	Tildeling
Audnedal frivilligsentral	Lyngdal	«Heim att til Grindheim», Bjøro Hålands museum»	30 000
Birkenes bygdemuseum	Birkenes	Restaurering av setehuset på Grasham	32 000
Demokratihusets venner	Arendal	Heldagsseminar om arbeiderbevegelsens historie	10 000
Eide Sognelag	Grimstad	Formidling av fyrlykter	15 000
Flekkerøy historielag	Kristiansand	Montre til keramikkgenstander	15 000
Hilde L. Austarheim	Arendal	Bok om Merdø	25 000
Historielaget for Dypvåg, Holt og Tvedestrand	Tvedestrand	Registrering og formidling av skolens samlinger	30 000
Hægeland sogelag	Vennesla	Ny toalettløsning	
	Hægeland bygdemuseum		25 000
Landøy og Udøy velforening	Lindesnes	Sikringstiltak	16 000
Lillesand by- og sjøfartsmuseum	Lillesand	Utstilling «Seilskutebyen Lillesand»	20 000
Lindesnes kommune	Lindesnes	Krigshistorisk mini-utstilling på Vigmostad herredshus	10 000
Lyngdal historielag	Lyngdal	Oppsett av skilt ved Steggeløa på Hompland	12 000
Minne kultursenter	Åseral	Utstilling om vannkraftutbyggingen i Åseral	20 000
Samuel Kjørkleiv og Svein Syvertsen	Farsund	Filmprosjekt om Farsunds første krigshandling	15 000
Spind historielag	Farsund	Dagbok Lauritz Christian Stang	10 000
Søgne historielag	Kristiansand	Utstyr og programvare til registrering av gjenstander	15 000
Totalt			300 000 kr

Vest-Agder-museet og Aust-Agder museum og arkiv videreførte også muligheten til å søke om faglig råd. Vest-Agder-museet tilbyr i tillegg utlån av utstillings- og annet formidlingsutstyr og enkelte utskriftstjenester til reduserte priser til andre museer og samarbeidspartnere.

vestagdermuseet.no